

Ο ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Ε'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 14 του Γενναίου 1907 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 230

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΨΥΧΑΡΗΣ. Ἡ ἄρρωστη δούλα (συνέχεια).
- ΕΥΡΥΔΙΚΗ Ι. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ. Πικραμύθια Μολίβου (τῆς Μιτυλήνης).
- ΑΝΤΡΕΑΣ ΔΕΒΑΡΗΣ. Ἐντύπωση ἀπ' τὴν Ἀμερική.
- Γ. ΠΕΤΡΕΛΛΑΣ. Ἡ Νεραϊδοπούλα.
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Μητρος Γληνός, Λέντρος Πιλαμάς, Ἡλίας Βουτιεριδής, Πειριωτῆς.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ—Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ἡ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

(J. M. de Heredia)

Τὸ Χάος ἦταν σὴν ἀρχὴ τῶν κόσμων ὄλων σκέπη,
ὅπου κυλοῦσαν ἄμετροι ὁ τόπος καὶ ὁ καιρὸς·

* Ὑστερα ἡ Γαῖα σπλαχνικὴ στοὺς θεοὺς γιόους τῆς μητρὸς
πλατιά ἄνοιξε τοὺς κόρφους τῆς καὶ τὸν ἀγῶνα βλέπει.

Μὰ πέφτουν τὰ βαθιὰ νερά τῆς Στύγας τοὺς σκεπάζαν
Καὶ πλιὰ ποτὲς, ἀπ' οὐ κανε τὰ πάντα ὁ κεραυνός,
Ὅπου τὴν ἄνοιξη ἄστραφεν ὁ ἥλιος ὁ λαμπρός,
τὸ καλοκαίρι τὰ ξανθὰ τὰ στάχυα δὲν οὐρμάσαν.

Καὶ ἀνθρώποι καὶ ἀγέλαστοι καὶ δίχως πλιὰ χαρὰ,
στὸν χιονισμένον Ὀλυμπον οἱ Ἀθάνατοι προσμένουν·
Μὰ ξάφνον βρέχει ὁ Οὐρανὸς τὴ θεϊκὴ δροσιά (*).

Ἡ θάλασσα τὴ δέχτηκε σὴν ὄριο σταλαγίτη
καὶ ὄλαση, ἀπ' τοὺς ροδίνους ἀφροὺς, ὅπου τὴ γαίνουσαν
μέσα στὸ αἶμα τ' Οὐρανὸν ἀνθίζει ἡ Ἀφροδίτη

ΜΗΤΡΟΣ ΓΛΗΝΟΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΜΟΛΙΒΟΥ

Μιὰ φορὰ εἶτανε μιὰ βασίλισσα καὶ εἶχε ἓνα μοναχογιό. Αὐτὸς ὁ γιὸς ἀρρώστησε πολὺ βαρῆ, καὶ ὅποιος γιατρὸς πῆγαινε δὲν μποροῦσε νὰ τονε γιά τρέψη. Τ' ἄκουσε καὶ ἓνας Δερβίσης καὶ λέει: "Ἄς μοῦ δώσουνε χίλια φλουριά νὰ τονε γιά τρέψω ἐγώ. Τὸ μαθαίνει ἡ βασίλισσα, στέρνει καὶ τονε φωνάζει, τοῦ δίνει τὰ χίλια φλουριά, καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ γειάνη τὸ παιδί τῆς. Τί κάνει αὐτὸς τότες; Πάει καὶ τοῦ μουρμουρίζει καμπόσα γραμμὰ ἀποπάνω του, τοῦ κάνει τὴν ἀτίτη πούζερε, ὕστερα τοῦ κρεμάζει ἓνα ἀσημένιο φειδάκι στὸ λαιμό του, καὶ παραγγέλλει νὰ μὴ βγῆ αὐτὸ τὸ φειδάκι ποτὲς ἀποπάνω του, γιὰτὶ ἀλλιῶς θὰ πεθάνη. Μεγάλωσε τὸ παιδί, ἔγινε παληκάρι, ἔμαθε πὸς καταμεσίς στὴ θάλασσα εἶταν ἓνας πύργος γυαλένιος καὶ πὸς μέσα

κάθεται ἡ πιὸ ὁμορφὴ τοῦ κόσμου καὶ τὴ φυλάγουνε σαράντα δράκοι. Ἀποφάσισε αὐτὸς νὰ πάη νὰ τὴ βρῆ, καὶ νὰ τὴν πάρη γυναίκα. Πῆρε λοιπὸν τὰ μάτια του καὶ πῆγαινε. Ἄξαφν τέλειωσε ἡ στεριά καὶ ἔπρεπε νὰ περάσῃ θάλασσα. Ὁ Δερβίσης τοῦ εἶχε χαρίσει τὸ φειδάκι τοῦ εἶχε πῆ κιάλας πὸς ὅτα θέλῃ νὰ περνῆ θάλασσες ἢ ποταμούς νὰ τὸ ρίχνῃ μέσα, καὶ μεμιάς θὰ γίνεταί δρόμος νὰ πηγαίνῃ ὅπου θέλει.

Ρίχνει λοιπὸν ἐκεῖνο τὸ φειδάκι στὴ θάλασσα καὶ μεμιάς ἄνοιξε ἓνας δρόμος καὶ ἄρχισε αὐτὸς καὶ περπατοῦσε. Πῆγε, πῆγε, πῆγε ἔφταξε στὸν πύργο. Ὁ πύργος, καθὼς εἶπαμε, γυαλένιος. Στάθηκε αὐτὸς ἀπέξω καὶ εἶδε μέσα τὴν κοπέλλα. Ἀπὸ τὴν ὁμορφίαν τῆς αὐτὸς σάστισε. Βλέπει νὰ δῆ πόρτα, τίποτε. Ἐνα παραθύρι εἶχε, καὶ αὐτὸ πολὺ ἀψηλά. Συλλογιέται ἀπὸ πού νὰ μῆ, δὲ βρίσκει τόπο. Τί κάνει τότες; Ἀρχινᾷ τὸ τραγοῦδι. Εἶχε καὶ μιὰ λαλιά πὸς μάγειρε τὸν κόσμον. Ἀκούγει αὐτὴ ἀπὸ μέσα, βγαίνει στὸ παραθύρι, τί νὰ δῆ! Κι αὐτὸς ὁμορφος σὰν ἐκείνη. Τί θέλεις ἐσύ, καὶ πὸς ἦρθες ἐδῶ; τονε ρωτᾷ. Κάνε τρόπο, λέει αὐτὸς, καὶ πάρε με μέσα καὶ θὰ σοῦ πῶ ἓνα κρυφὸ λόγο πὸς δὲν κάνει νὰ τὸν ξέρῃ ἄλλος κενένας. Γι' αὐτὸ δὲ θάλασσομάχησα καὶ ἦρθα ἴσια μ' ἐδῶ. Αὐτὴ, περιεργὴ νὰ μάθῃ τὸ μυστικὸ ἔλα, τοῦ λέει, νὰ σοῦ ρίξω τὰ μαλλιά μου νὰ τὰ κάνῃς σκάλα ν' ἀνεβῆς. Ρίχνει αὐτὴ τὰ μαλλιά τῆς, τὰ πλέγνει σκάλα αὐτὸς, σκαλώνει, μπαίνει μέσα, ἀρχινᾷ πιά καὶ τῆς λέει πὸς τὴν ἀγαποῦσε καὶ πρὶ νὰ τὴ γνωρίσῃ καὶ ἓνα σωρὸ τέτοια. Αὐτὴ πιά σὰν τῆκουσε τὸ καμάρωσε καὶ σιγὰ σιγὰ τὸν ἔβανε μέσα στὴν καρδιά τῆς.

Τὸν εἶχε λοιπὸν καὶ καθόντανε μαζί, καὶ περνοῦσανε μιὰ χαρὰ. Μιὰ μέρα, ἐκεῖ πὸς καθόνταν, ἀκοῦν καὶ ἔρχονται οἱ δράκοι ἀπ' ὄξω καὶ φωνάζουν: Κόρη ξανθομαλλοῦσα, ρίξε τὰ μαλλιά σου ν' ἀνεβῶμε. Αὐτὴ ἄμα ἄκουσε τίς λαλιές τους ξίσασε, καὶ μεμιάς σηκώνεται καὶ κρύβει τὸν ἀγαπητικὸ τῆς ἀνάμεσα στὰ τυλιγμένα στρώματα. Τονε σκεπάζει καὶ μ' ἓνα σεντόνι, καὶ ἔγινε μιὰ στίβα πολὺ ὁμορφὴ. Ὑστερα βγαίνει καὶ ρίχνει τίς πλεξοῦδες τῆς ἀπὸ τὸ παραθύρι. Σκαλώνει ὁ ἓνας νὰ δῆ τί κάνει μέσα μόνη τῆς καὶ πὸς περνᾷ τὸσον καιρὸ. Καθὼς πάτησε αὐτὸς μέσα, λέει: Ἀδερφή, ἀνθρωπῆσιο κρέας μύριζει. Ὅχι, ἀδερφάκι μου, τοῦ ἀπολογιέται αὐτὴ, ἐγὼ πάντα μονάχη κάθουμαι, μόνον ἐσύ θῆφαγες σήμερα τίποτε καὶ κάθεται ἡ μυροδιά ἐπάνω σου. Ναι, λέει αὐτὸς, ἀδερφοῦλα, καλὰ καὶ τῶνοιωες. Σήμερα ξεφαντώσαμε μιὰ φαμελιά, καὶ ἀπ' αὐτὸ θὰ εἶναι. Βγαίνει αὐτὸς, φεύγει, μένει ἔπαλε ἐκείνη μὲ τὸ βασιλόπουλο.

Ἄς τοὺς ἀφήσουμε τώρα νὰ καθόντανε αὐτοὶ μέσα στὸ γυαλένιο τὸν πύργο, καὶ ἄς πάμε σὲ μιὰν

ἄλλη χώρα πὸς εἶταν ἓνα ἄλλο βασιλόπαιδο καὶ ἔμαθε πὸς ἡ ὁμορφότερη τοῦ κόσμου βρίσκεται μέσα στὸν πύργο τοῦ πελάγου, καὶ γυρεύει τὸν τρόπο νὰ πάη καὶ αὐτὸς νὰ τὴ βρῆ. Ρωτᾷε λοιπὸν τὸν ἓναν, ρωτᾷε τὸν ἄλλον, κανεὶς δὲν τονε βοηθοῦσε.

Κατάντησε πιά νὰ πέτῃ στὸ στρώμα ἀπὸ τὸ μεράκι του. Φωνάζουνε γιγτρὸς, τοῦ δίνουνε γιγτρικά, τίποτε. Τ' ἄκουσε καὶ μιὰ γριά πὸς εἶταν ἐκεῖ μάγισσα, καὶ λέει, ἄς πάω καὶ ἐγὼ μὲς καὶ βγάλω τίποτε καὶ ζήσω. Σηκώνεται καὶ πηγαίνει στὸ παλάτι, καὶ ζητᾷε ἄδεια νὰ μῆ μέσα νὰ δῆ τὸ βασιλόπαιδο. Τῆς δίνουν ἄδεια, μπαίνει, καθίζει κοντὰ του, τονε ρωτᾷε αὐτὴ. Τί νὰ σοῦ πῶ, θειά, λέει αὐτὸς, τὸ ντέρτι μου δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ γιάτρεψῃ. Τί νὰ σοῦ μιλῶ ἀδιαφόρητα; Πίς μου το, γιόκα μου, καὶ ἐμὲν, ἔως ξέρω καὶ σοῦ κἄνω τίποτε. Ἄ, λέει αὐτὸς, μέσα στὴ θάλασσα, στὸ πέλαγος, ἔμαθα πὸς εἶναι ἓνας πύργος, καὶ κάθεται μέσα ἡ ὁμορφότερη τοῦ κόσμου, καὶ ἀπὸ τότε πὸς τῶμαθα ἡσυχία δὲν ἔχω. Θέλω νὰ πάω καὶ νὰ τὴ δῶ. Τί μοῦ δίνεις, νὰ σοῦ τὴ φέρω ἐδῶ; λέει αὐτὴ. Γιατί νὰ πᾶς ἐσύ ἐκεῖ εἶναι πολὺ δύσκολο. Πέταξε αὐτὸς ἀπὸ τὴ χερὰ του σὰν τῆκουσε, καὶ μεμιάς ἀνασηκώθηκε καὶ κάθησε, πὸς εἶχε τότες μέρες νὰ σηκωθῆ νὰ μιλήσῃ καὶ νὰ φῆ. Μὴ ρωτᾷς, θειά, τί σοῦ δίνω. Νά, αὐτὸ τὸ σακούλι δικό σου ἄς εἶναι, μόνον νὰ μὲ τὴ φέρῃς. Παίρνει αὐτὴ τὸ σακούλι, ἀνοίγει, τί νὰ δῆ! Γεμάτο φλουριά. Σηκώνεται, χαιρέτᾷ τὸ παληκάρι, φεύγει. Κατεβαίνει στὸ γιάλο, παίρνει μαζί τῆς τὰ χρειζομένα, ἀρχινᾷ καὶ κάνει ἓνα σωρὸ μάγια. Ἐκεῖ πούκανε τὰ μάγια νὰ καὶ πηδαίε ὄξω ἓνα δελφίνι, καὶ πηγαίνει κοντὰ στὴ γριά. Αὐτὴ δὲ χάνει καιρὸ, τὸ καβαληκίβει καὶ μεμιάς πηδοῦν καὶ οἱ δύο μέσα στὴ θάλασσα καὶ γίνονται ἄφαντοι. Πηγαίνουν, πηγαίνουνε, φτάνουνε στὸν πύργο. Στέκεται τὸ δελφίνι, ξεκαβαληκίβει ἡ γριά, καὶ ἀρχίζει πιά: Ὡ κόρη καλὴ πὸς εἶσαι μέσα στὸν πύργο. Ἄνοιξε καὶ μ' ἔρριξαν οἱ ὄχτροί μου μέσα στὸ γιάλο, καὶ κολυμπώντας ἦρθῃ, καὶ βγήκα στὸν πύργο σου. Ἄνοιξε, νὰ χαρῆς τὴν ὁμορφίαν σου, πούναι ξακουστή.

Τέτοιες καὶ ἄλλες πολυξεριές ἔλεγε ἡ γριά ἀπόξω, ὅπου κτᾷφερε τὴν κοπέλλα νὰ βγῆ στὸ παραθύρι καὶ νὰ τὴν ἀνεβάσῃ ἀπάνω. Καθίζει πιά ἐκεῖ ἡ γριά, κόβει καὶ ραβδι ἀτέλειωτες ψευτιές. Βραδυάζει ἡ πρώτη ἡ μέρα, βραδυάζει καὶ ἡ δεύτερη. Στὴν τρίτη, λέει ἡ γριά. Ἐγὼ πιά, παιδιά μου, θὰ φύγω αὔριο. Ἄχ, καὶ πὸς θὰ τᾶς ἀφῆσω! πὸς θὰ ξεχάσω τὴν κλοσύνη σας, πὸς μὲ πήρατε ἀπὸ τὰ κύματα, καὶ μὲ στεγνώσατε, καὶ μὲ ζεσάνατε. Καθίζουνε στὸ τραπέζι ἐκεῖνο τὸ βράδυ, βγάζει ἡ γριά μὲς ἀπὸ τὸν κόρφο τῆς κρυφὰ ἓνα μπουκαλάκι κρασί, χύνει μέσα μιὰ σκόνη, ἔπειτα

(*) Ὁ ποιητὴς ἀκολουθεῖ τὴ μυθικὴ παράδοση τοῦ Ἡσίοδου Θεογον. 160-205.

τάνεκατώνει καλά, και τὸ βάζει στὸ τραπέζι. Νὰ δὰ, παιδιά μου, και τὸ δικό μου τὸ δῶρο, πού βρέθηκε ἀπάνω μου. Τρώγουν τὸ πρῶτο τὸ φαεῖ, παίρνει ἡ γριά τὰ ποτήρια τους, τοὺς βάζει κρασί και τοὺς κερνά. Πιείτε, παιδιά μου, ἀπ' αὐτὸ τὸ κρασί, νὰ δοῦμε ἂ θὰ σὰς ἀρίστη. Τὸ πίνουν αὐτοί, τοὺς κολοφάνηκε, γυρεύουν ἀκόμα ἕνα, γιὰ νὰ κολοκαρθίσουνε δὰ και τὴ γριά πού εἶτανε δική της τὴ κρασί. Σὰν ἤπιαν και τὸ δεύτερο, τάχασαν. Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα κι ἀποκοιμήθηκαν κ' οἱ δύο τους. Τότες ἡ γριά βρίσκει καιρὸ, σηκώνεται, κάνει τρόπο, κατεβάζει τὴν κόρη ἀπὸ τὸ παραθύρι, κατεβαίνει κ' ἐκείνη, καθαληκίθουν πάλε τὸ δελφίσι, και δρόμο. Πᾶνε, βγαίνουνε στὸ κατάγιαλο, ἀνεβαίνουνε στὸ παλάτι, τί νὰ δῆ τὸ βασιλόπαιδο! Τὴ γριά με τὴν κοπέλλα! Λίγο ἔλειψε νὰ τρελλαθῆ ἀπὸ τὴ χαρὰ του. Τίς παίρνει τότες αὐτὸς και τίς κάνει ἕνα σωρὸ ἰκράμιχ

Ἄς τοὺς ἀφήσουμε τώρα αὐτουνοὺς κι ἄς γυρίσουμε πίσω στὸν πύργο, νὰ δοῦμε τί γίνεται τᾶλλο τὸ βασιλόπαιδο. Σὰν ξημέρωσε και ξύπνησε αὐτὸς, βλέπει πὼς ἔλειπε ἡ γριά με τὴν κοπέλλα. Τὰ κατὰλαβε δλα μεμιάς. Σηκώνεται, βγάζει τὸ φειδάκι ἀπὸ τὸ λαιμό του, τὸ ρίχνει στὴ θάλασσα, γίνεται δρόμος, ἀρχινάει τὸ τρέξιμο, φτάνει στὴν ἄλλη χώρα, ἀλλάζει τὰ ρούχα του, και καθίζει ἐκεῖ στὸ κατάγιαλο με τὴν ἀπόφαση νὰ κάμη τὸν ἀγωγιάτη. Ἔιχε ὁμως τὸ σκοπὸ του. Περνάει, ξαναπερνάει ἀπ' ἐκεῖ ὁ κόσμος, αὐτὸς δὲν ἔδινε προσοχὴ σὲ κανέναν. Τὸ βράδυ βράδυ, βλέπει και περνάει ἕνας με τρία τέσσερα γαδουράκια. — Ὡρα, καλή, μπάρμπα, πού τὰ πᾶς τὰ γαδουράκια; Δὲ μοῦ πούλας και μένα ἕνα; Γιατί ὄχι; τοῦ λέει ὁ γέρος. Ἄγοράζει λοιπὸν αὐτὸς ἕνα, τὸ δένει ἐκεῖ σ' ἕνα δέντρο, κι ἀρχίζει νὰ γερνάει ἀπ' ἐδῶ κι ἀπ' ἐκεῖ, γιὰ νὰ μάθη τὴ χώρα. Ἐμαθε λοιπὸν ἐκεῖ πὼς παντρεύεται τὸ βασιλόπαιδο με τὴν ὁμορφότερη τοῦ κόσμου. Τί κάνει αὐτὸς τότες; Πιάνει και γράφει ἕνα γραμματάκι, και πληρώνει μιὰ γριά νὰ τὸ πᾶη και νὰ τὸ δώσῃ στὴν κοπέλλα. Πηγαίνει αὐτὴ με τρόπο, και τῆς τὸ δίνει. Σὰν αὐριο ἀρχισε ὁ γάμος, ἦρθε ἡ ὥρα πού θέλανε νὰ πᾶν τὴ νύφη στὴν ἐκκλησιά. Κατὰ τὴ συνθήκη πᾶσαν τὸ γαμπρὸ πρῶτα οἱ μισοί, κ' ἔμειναν οἱ ἄλλοι οἱ μισοί νὰ πᾶν τὴ νύφη. Συνηθίζανε τότες νὰ στολιζοῦν κ' ἕνα ζεμάκι με χρυσὰ και μεταξωτὰ, και νὰ βάζουνε μέσα τὴ νύφη. Αὐτὴ ὁμως με κανέναν τρόπο δὲν ἤθελε νὰ μπῆ

ἐκεῖ μέσα. Ἐκανε πὼς φοβάται. Λίγανε λοιπὸν νὰ τῆς εἰτοιμάσουν ἄλογο, μιὰ και φοβάται τᾶμάξι. Νὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη και περνάει κι ὁ ἄλλος με τὸ γαδουράκι του. Μὴ, φωνάζει αὐτὴ, μὴ στέλογο, κ' εἶναι ἀψηλὸ, νὰ μὴν πῆσω κάτω. Τὸ γαδουράκι αὐτὸ μὲν φαίνεται καλλίτερο, πούναι χαμηλὸ.

Ἐτοιμάζονε λοιπὸν τὸ γαδουράκι, ρίχνουν ἕνα χρυσὸ χαλὶ ἀπάνω, καθαληκίθουν τὴ νύφη. Ὡτπου νὰ γίνουν ὁμως αὐτὰ δλα, ὁ κόσμος ὁ πολὺς πῆγαινε ὀμπρὸς θαρρῶντας πὼς ἀκολουθαίει κ' ἡ νύφη. Αὐτὴ σὰν καθαληκίθε, πῆγε ὁ ἀγωγιάτης νὰ τραβήξῃ τὸ γαδουράκι, ὁμως μιὰ τὸ τραβοῦσε και μιὰ τὸ σκουτούσε πίσω. Τὸ γαδουράκι λοιπὸν δὲν ἤξερε τί νὰ κάμη. Ἐβαλε πείσμα, και μῆτε μπρὸς πῆγαινε μῆτε πίσω. Στάθηκε. Ρωτοῦσαν ἐκεῖ, ξαναρωτοῦσαν, γιὰτί μαθὲς αὐτὸ δὲν παγαίνει. Λίει ὁ ἀγωγιάτης: Νὰ, γιὰτί θέλει νὰ καθαληκίψω κι ἐγὼ ἀπὸ πίσω. Ἐτσι τᾶχω μαθημένο. Καθαληκίθει τότες κι ἐκεῖνος, κεντάει μιὰ τὸ γαδουράκι, πῆρε δρόμο αὐτὸ σὰν τὴν ἀστραπὴ, ἴσια στὸ κατάγιαλο. Βγάζει πάλε αὐτὸς τὸ φειδάκι, τὸ ρίχνει στὴ θάλασσα, ἀνοίγει δρόμος, πηγαίνει καθάλλα με τὴ νύφη ἀπάνω στὸ γαδουράκι, βγαίνουνε μπροστὰ στὸ γυκλίνο τὸν πύργο, μπαίνουνε μέσα, και μένουνε πάλε στὴν πρώτη φωλιά τους. Μῆτε δράκοι πιά γυρίσανε νὰ τοὺς δοῦνε, μῆτε δράκαινες, μῆτε κανέναν ἔβαζαν πιά μέσα. Παρὰ ζοῦσαν ἐκεῖ οἱ δύο τους ζωὴ χαρισάμενη. Κάθονται κ' οἱ ἄλλοι μέσα στὴν ἐκκλησιά με τὸ γαμπρὸ και προσμένουν ἀκόμα νὰ πᾶη ἡ νύφη.

Μόλιθος 20(11)1906.

ΕΥΡΥΓΑΙΚΗ Ι. ΕΜΜΑΝΟΥΗΑ

ΤΡΙΑ ΝΗΣΙΑ

ΠΟΡΟΣ

Ἐδῶ ὁμορφίε, ὄνειρατα, γητέματα,
Ἐδῶ στὸ εἰρηνικὸ νησί τοῦ Πόρου
Ἡ θάλασσα μιὰ λίμνη πάντα ἀπάνεμη,
Κ' οἱ ἀκρογιαλιές, ἀκρογιαλιές Βοσπόρου!

Χαμογελοῦνε τὰ σπιτάκια ἀπ' τίς πλαγιές,
Κι' ἀγνάντιζα τὰ περβόλια ἀπλώνουνται περίσσια,
Κι' ἀγνάντιζα τὰ σπιτάκια πάγκυκλιάζουνε,
Οἱ λειμονιές, οἱ ἔλιες, τὰ κυπαρίσσια.

Βερκοῦλες ἀραγμένες στὸ γιαλὸ,
Ποιὰ μάγισσα δεμένες τίς κρατάει;
Ἡ Κοιμισμένη γαλανὴ ὄνειρέβεται,
Και τὸν καλὸ νὰ τὴν ξυπνήσῃ καρτεράει.

Κάτι γλυκὸ, κάτι ἀπᾶλλο,
Και κάτι ἀέρινο ἐδῶ πέρα ξεφυχάει,
Σὰν τῶν ἀγαπημένων τὰ κρυφάλογα,
Σὰν τὸ χαμόγελο πού σθεῖ και πάει...

Ἐδῶ ὁμορφίε, ὄνειρατα, γητέματα
Τὴ μέρα, τὴ νυχτιά, και τὴν αὐγούλα,
Ἄ και νὰ ζοῦσα ἐδῶ, νησίκι ἐρωτικὸ,
Μαζὶ με τῶν ὄνειρων τὴν παιδοῦλα!

ΥΔΡΑ

Κ' ὄψανεσαι ἀνυπόταχτη κ' ὑπέρτατη
Στὸν ἀγριο σᾶλο τοῦ πελάγου,
Τὰ κορφοβούνια σου βραχνᾶς πλακῶναι τα,
Και δὲν ἀνθίζουν ἄθη ὄνειρου μάγου.

Τὴ κορφοβούνια σου βουδᾶ, συλλογισμένα, ἀμίλητα
Πού μέσα τους κάποια ψυχὴ βογγάει,
Μὲ τρόπο τὰ θεωροῦνε και θαρρῶνται
Τῆσπρα σπιτάκια πού κοιμοῦνται κλάϊ κλαῖ.

Θυμάμαι μέσ' στῆς θάλασσας τὴν ἀγκαλιὰ
Ὁ ἥλιος ὀλοπόρφυρος γεννιότανε μακριὰ σου,
Και σὺ βρισκόσουν μέσ' στὴν καταχνιά,
Κ' εἶταν θαμπὰ τὰ δοξασιένι κύματά σου.

Θυμάμαι τὸ χλωμὸ τὸ φεγγαρόβραδο
Στὸ πέλαγο ἔρριχνες μαυρίλα
Ἔτανε ὁ φάρος μιὰ ματιὰ θειοῦ,
Κ' εἶσυνα μιὰ μεγάλη ἀνατριχίλα!

Και δειχνοῦ ἄσκημη, φτωχὴ και μισητὴ,
Στὰ πλῆθη τᾶγνωνρα και τὰ χυδαῖα,
Και δειχνοῦσαι στὰ μάτια τοῦ Ποιητῆ,
Σὰν ἀνυπόταχτη κ' ἀντρίκια μιὰν Ἰδέα!

ΣΠΕΤΣΕΣ

Ταξιδευτὴ, θὰ βρῆς ἐδῶ,
Μιὰ γαλανὴ, ὀλογάλη ὁμορφίδα
Πέρασε πιά τᾶγριωπὸ νησί,
Κ' ἐχάθη τοῦ ὄραματου ἡ πρσιναῖδα.

Σπέτσες τὸ κράζον τὸ χιονᾶτο τὸ νησί
Πού λὲς ἀπ' τὸν ἔρρο πὼς ἐγεννήθη τοῦ κυμάτου
Ἡ θάλασσα τριγύρω ἀπλώνεται δλο φῶς,
Κι' ἀπάνωθὲ του λάμπει τῶνομά του.

Ἄπ' τὸ γιαλὸ σου και τῆς ὕδρας τὰ βουνα
Ξανοίγω τα με ὄνειρου θαμποσύνη,
Κ' εἶναι γαλάζια κόρης ὄνειρα,
Πού μέσα ἀσπρίζουν κάμπου δλάσπροι κρῖνοι.

Ἐφυγα κ' ὄλα εἶν' ἄχρα· τίς θάλασσες νεϊρέουμα
Τίς διάπλατες, και τῆς αὐγῆς τὰ κάλλη, τὰ περίσσια
Κάμπους σπετσιώτικου, φεγγαριακί' οὐρανοῦκί' ἀέριδες
Και σᾶς, πού σιγοκλαῖτε μέσ' στὸ δειλί κυπαρίσσια

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ *

— «Κατινούλα, τί σκέκεσαι;» τῆς ὤρωσε.
— «Νά, θέλω νὰ σὰς κοιτάζω. Δὲν ξέρετε τί ὠραία πού εἶστε—ἄχ! δὲν ξέρετε πόσο σὰς ἀγαπῶ!» κ' ἔσπανε στὰ κλάματα.
Συχνὰ τῆς ἔλεγε τὸ πρῶτὸ, πὼς εἶδε ὄνειρο και πὼς ἔρχεται ὁ κύριος.
— «Ὁ κύριος, ἀναστέναζε γλυκὰ μ' ἕνα χαμόγελο ἡ Ὀλια, ὁ κύριος ἔχει τὴ δουλειὰ του. Τὴ δουλειὰ του, Κατινούλα, νὰ τὴ σέβεται πάντα. Δὲν πρέπει ποτές νὰ τὸν ταρᾶζουμε στὴ δουλειὰ».
Ἡ Κατινούλα τῆς ἔφερνε τὸ μωρὸ, τῆς ἔδινε θάρρος κ' ἐλπίδα. Ἐλιωνε ἄμα τὴν κοίταζε ἡ κυρία τρυφερὰ με τὰ μάτια της τᾶγαθὰ.
— «Ἡ κυρία ἔχει ἕναν τρόπο, λέει, πού ντρέπεσαι και δὲν ξεῖ τί σοῦ γίνεσαι».
Ὅταν εἶτανε πιά νὰ ξεφυχῆσῃ, δὲν κρατήθηκε ἡ ἀμοιρὴ χύθηκε χάμου.

(*) Ἡ ἀρχὴ του στὸ 228 φύλλο.

— «Μὴ μ' ἀφήσετε, μὴ μᾶς ἀφήσετε μονάχους!»
Τῆς χάδεψε ἡ Ὀλια με τὰ δάχτυλά της τὰ κηκλιά. Τὸ χᾶδι ἐκεῖνο δὲ χάθηκε νομίζω τῆς ἀπόμεινε στὸ δέρμα τοῦ κεφαλιού της, μέσα μέσα στὸ μυαλό. Ἀφωσιωμένη ἀκόμη περισσότερο στὸ σπῆτι, στὸν Πάβλο, στὴ Μοιρίτα, ἔνοοιται και στὸν κ. Ἀντρία. Καταντῆσε νὰ τῆς εἶναι Θεός. Μὴ θαρρῶντε· σὰν τοῦ ἔγραψε νὰ κατεβῆ, τὴν κυρία της στοχάστηκε τὴν ἀγαπημένη· δὲν τῆς πέρασε κᾶνε νὰ κατακρίνη τάχα τὸν ἀφέντη. Ὅτι ἔκανε ὁ ἀφέντης, σωστό, ἀφοῦ τᾶκανε. Τονὶ λυπήθηκε φοβερά. Μάλιστα με τὴν καρδούλα της τὴν ἀπλή, κητάλαβε πολλὰ πράματα πού γιὰ βέβαιο δὲν πῆγε νὰ τῆς τὰ ξεμυστερεφτῆ, δηλαδή πὼς πάντα του ζοῦσε με τὴν πεθαμμένη και γιὰ τοῦτο πρόσεχε τόσο πολὺ στὰ γραφεῖα του, στὶς κορνίζες, στὶς εἰκόνες, στὰ παραμικρὰ πού ἀνήκανε πρῶτα τῆς κυρίας. Κ' εἶσι ἐνοιωθε μέσα της νὰ μεγαλώνουνε τὸ σέβας κ' ἡ λατρεία της πρὸς τὸν κύριο. Δὲ θὰ πῆ ἀφτὸ πὼς ἡ Κατινούλα ἔτρεμε νὰ τοῦ λαλήσῃ. Διόλου. Τέτοιους φόβους δὲν εἶχε. Ἔτανε σὰν κάτι δοῦλες δικῆς μας, πού τὸ ξέρουμε τί σημαίνει ἀφεντικὸ, κι ὡς τόσο ξεθαρρᾶ κουβεντιάζουμε μαζί του. Ἄδολη ψυχὴ τί νὰ κρύβεται;

Ὁ κ. Ἀντρίας τᾶρεζε νᾶκούη τᾶπονηρεφτα λόγια της· περῆφανος δὲν εἶτανε μῆτε ἀκατᾶδεχτος ὁ ἄθρωπος. Ἔιχε στὴν διαιλία του με ὄλους ἕνα πρόθυμο ὕφος, ἕνα ὕφος τῆς καρδιάς. Πρόθυμα ἔκρενε πάντα και τῆς Κατινούλας, με χωριστὴ καλοσύνη. Ἐπειτα, ὁ κ. Ἀντρίας τραβιότανε στὸ ἐργαστήρι του, ὅπου εἶδαμε πὼς ζοῦσε με τὴν πεθαμμένη, ἐνῶ διάβαζε Φιλοχτήτη, γιὰτί ὁ κ. Ἀντρίας ἀγαποῦσε τὴ σπουδὴ, καθὼς τᾶλεγε κ' ἡ Ὀλια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'.

Ἡ ἀρρώστια.

Ὁ κ. Ἀντρίας, τὴν καλοκαιριάτικη τὴν πρωινὴ ὅπου τὸν ἀφήσαμε στὸ ἐργαστήρι του, τὴ στιγμὴ πού ἡ Κατινούλα κ' ἡ Μοιρίτα, κόβοντας τὰ πιὸ φρέσκα λουλούδια τοῦ μπαξέ, τραγουδοῦσαν ἀντάμα ἕνα νόστιμο γαλλικὸ τραγουδάκι, ὁ κ. Ἀντρίας, ὡς τὸ μεσημέρι, ὅταν ἡ καμπάνα σήμανε δέφτερη φορὰ γιὰ τὸ πρόγεμα, εἶχε τελειώσει πιά τὸ Φιλοχτήτη, και μάλιστα εἶχε ἀποθέσει τὸ βιβλίον, ἐδῶ και μιὰ ὥρα, στὸ τραπέζι, ἀναμελετώντας με

"Εφυγα· κι' όλα είν' άγαρα και την ψυχή
Σάνημποριάς βυθίζουσε χλωμάδα.
Νησίκι πρίτινο, μαύρο νησί, νησάκι γλανό,
Ποδά σε, του πελίγου τρίμορφη όμορφίδα.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΣ ΑΠ' ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Τό χιόνι έπερτε πυκνό και στρώνουνταν καταγίς και μια λεπτή καταχινιά τύλιγε τά γύρω. Σπίτις θεόρατα ύψούνταν άραδαριά, όλα κατάμαθρα, και πελώριες ρεκλάμες άπλώνονταν δεξιά ζερβά.

Κόντεβαν τά Χριστούγεννα και γι' άφτό εΐταν μεγάλη κίνηση.

Κυριακή. Καθένας που δέν εργάζονταν περπατούσε ξεχασμένος, ενώ ή έκφραση τής μορφής του έδειχνε πως κάτι άποζήταε—κάτι πούχε συνηθίσει και πού δέθηκε με τή ζωή του.

Σέ μια βιτρίνα ενός πλούσιου μαγαζιού εΐταν μαζωμένο ένα μπουλουκι ανθρώποι που κοιτούσαν μιά περίεργη ρεκλάμα. Καθένας ήθελε νά ιδή και κάτι περίεργο που νά τον μεταβάλη και νά του ξυπνήση κάτι τί μέσα του και γι' άφτό όλοι τους διαψασμένοι κοιτούσαν τά χρώματα τής ρεκλάμας με σαστισμένα μάτια.

"Άλλοι κοιτούσαν τά κάρρα, τά σπίτια, τις έπιγραφές τών καταστημάτων κι' όλα τά γύρω που σήμερα τους φαίνονταν άλλοιώτικα.

Οί γυναΐκες πλημμύριζαν τά πεζοδρόμια και περπατούσαν βιαστικά όλες τους γελώντας με τó κάθε τί και σπρώχνοντας δεξιά ζερβά όποιον τύχαινε.

"Ένα παιδάκι λιγνό, με μια χοντρή φανέλλα κόκκινη πολύ πλατιά και με σκισμένα παπούτσια πουλούσε φημερίδες προτεινόντάς τες στον κάθε διαβάτη. Φώναζε δυνατά με φωνή βραχιασμένη, τρέμοντας άπό τó κρύο, ενώ δίπλα του ένα άλλο μικρό, φίλος του, του κουβέντιαζε με σοβαρότη γερόντου για τήν έπιχείρηση του έμπορεμάτοςτου καπνίζοντας.

"Έτσι και γώ, ανάμεσα σ' όλ' άφτά, περπατούσα χωμένος στο πανωφόρι μου και πηγαίνοντας νά γιοματίσω στο Έλληνικό ξενοδοχείο.

Μόλις ανέβηκα κι' άνοιξα τήν πόρτα, μια άποπνιχτική μυρουδιά κ' ένα σύγνεφο καπνού χούμιζε καταπάνου μου και φανερώθηκε τó ξενοδοχείο, —μια κάμαρα μεγάλη τετράγωνη.

"Όλοι τους έτρωγαν με φχαρίστηση μέσα σε κεί-ότα τά σύγνεφα του καπνού και στη βρώμα.

Ζερβά, πούταν τó διαμέρισμα του καφετειού, έπαιζαν κοντσίνες ή άλλα παιγνίδια.

Οί βλαστήμιες, οί φωνές, οί συζήτησες κ' οί κρότοι άπ' τά παιγνίδια άνακατόνονταν μέσα στον καπνό.

Γύρα στο τζάκι εΐταν μαζωμένοι καμιά δεκαριά κι' άλλοι συζητούσαν για τά Μακεδονικά κι' άλλοι για τήν Άμερική,κατηγορώντας τον έαφτό τους που έκαμαν ένα τόσο άσκεπτο κίνημα νά μεταναστεΐσουν και νάρθουν στην Άμερική πούταν για δάφτους μια φυλακή και που τά πελώρια σπίτια τους μπόδιζαν ν' άναπνέσουν τον άέρα.

Στήν άκρη εΐταν τρία όργανα κ' έπαιζαν άμα-νέδες και καθένας τότες θυμώνταν τήν πατρίδα του.

Σκέφτονταν πως δέν άπολαβαίνου τή ζωή και πως ή πατρίδα τους είναι τόσο μακριά, πούναι άναγκασμένοι νά ύποφέρουν τήν καταδίκη σ' έναν τόπο ξένο που δέν ύπάρχει ζωή.

Τó κλαρίνο όλοένα βαρούσε ακούραστα. Κείνος που τó βαρούσε εΐταν ένας χοντρός, που καθώς έπαιζε κοιτούσε γύρα του με μιάν άπάθεια που σε μια στιγμή λησμόναε πως είχε όργανο στο στόμα του και σταμάταε. Εΐταν γεμάτος άπό μια μυρουδιά άποπνιχτική που ή βρώμα της ξεχώριζε μέσα στη μυρουδιά τών φαγητών και του καπνού.

Σέ μιάν άκρη εΐταν τρεις πατριώτες μου που με καρτερούσαν για νάν τά πούμε, πειδής τó βράδυ θάφεβγαν για τή Νέα Υόρκη.

Κάθονταν άπελπισμένοι,μετρώντας τις στιγμές που περνούσαν και κοιτώντας συχνά ένα παλιό και λερωμένο ρολόι πούταν κρεμασμένο στον τοίχο.

"Άρχισαν νά μου κάνουν παράπονα γιατί εΐχαν δυό βδομάδας και δέν έπιασαν δουλειά λέγοντάς μου άπελπισμένοι, και σά για φοβέρισμα, πως όταν πιάσουν δουλειά θά συμαζώσουνε τά νάβλα τους για νά πνε πίσω στην πατρίδα.

Τους ήσυχασα λέγοντάς τους πως στην Νέα Υόρκη θά βρουν δουλειά και πως τους συσταίνω σ' ένα φίλο μου.

— Έδώ πατριώτες εΐμαστε, μούπ' ένας άπό δάφτους, και πρέπει νά κάμης ό,τι δύνασαι γιατί εΐμαστε χαμένοι άνθρωποι.

Χτύπησε τó χέρι του στον μπάγκο σά νάθελε νά μου χώση τά λόγια καλύτερα στο μυαλό μου και νά με κάμη νά καταλάβω τέλεια τήν έννοια τής κουβέντας του,ενώ τά κόκκινα και τά νυσταγμένα

του μάτια πάσκισαν του κάκου ν' άνοιξουν περισσότερο.

— Και θά σου τó χρωστάμε! Ξέρεις τί θά πη θά σ'τό χρωστάμε; Μούπ' ό άλλος. Ξακολουθούσαν νά λένε τά ίδια και τά ίδια και σε λίγο χώθηκε στο μέσο μας ένας Πατριός χοντρός με μεγάλη κεφαλα, ίσα με είκοσιπέντε χρόνων, κι' άρχισε νά μιλάη για τήν Άμερική. Άφου κατηγορήσε αρκετά τή ζωή, άρχισε νά κατηγορεί τις γυναΐκες λέγοντας πως όλες είν' άτιμες. Δηγήθηκε σκίσεις του με γυναΐκες Άμερικανίδες και γελοΐσε κάθε τόσο σαρκαστικά φουσκώνοντας τó λαϊμό του.

— Όλες άτιμες είναι κι' ό,τι κι' άν κάμεις... σε δάφτες δέν έχεις κι' άμαρτία.

"Έξυσε τó κεφάλι του και στερνά ξακολούθησε.

— Πατρίδα και τίποτ' άλλο!

Μά όταν συλλογίστηκε τήν πατρίδα του είδε ένα χάος ν' άνοιχτή μπροστά του, ή άπόσταση.

— Έτσι είναι. Ξανάπε άπομείσα του και σκέφτονταν πως κάποτε θά πήγαινε πίσω και θά ξανάβρισκε τά προτήτερα του, τις γειτόνισσές του, τó καφέ άμάν, τήν ταβέρνα, τις γυναΐκες τής πατρίδας του, τήν εκκλησιά.

Εΐχε περάσει ή ώρα και βράδυνασε. Σηκώθηκε παίρνοντας μαζί μου και τους τρεις πατριώτες μου που θάν τους συνόδεβα ίσα με τó σταθμό. Μ' άκολουθούσαν φορτωμένοι με τά μπαγάκια τους και κοιτούσαν γύρω με ματιά άμφίβολη. Οί χιονισμένοι δρόμοι άσπρολογούσαν μέσα στη νύχτα κ' οί λάμπες άπ' τ' άπειρα ήλεκτρικά έπερταν πλούσιες πάνω. Σέ λίγο φάνηκε ό σταθμός, ένα πελώριο κι' άπέραντο χτίριο, φωτισμένο άφτονα. Σ' όλο τó μάκρο εΐταν άραδιασμένες άμαξες και κάρρα, ενώ τά τραμ πηγαίνούρχονταν άδιάκοπα. Οί άπειρες πόρτες του σταθμού άνοιγοκλειούσαν όλη τήν ώρα και μέσασθε βγαίνανε μπουλούκια μπουλούκια ό κόσμος.

Μπήκαμε μέσα και τους είπα ν' άφίσουν τά μπαγάκια τους καταγίς και νά καθίσουν νάν τά φυλάνε. Στερνά τους ζήτησα τά λεφτά για νά τους βγάλω τά εισιτήρια.

— Δέν πάμε μαζί ίσα μ' εκεί; Μούπε με διασταγμό ό ένας σάν νά δείλιαζε σε μια σκίψη που τούχε περάσει άπ' τον νοΐ.

— Πάμε. Του άπάντησα γώ ξερά και μ' άκολούθησε φχαριστημένος που δέν κατάλαβα τίποτα άπό τή σκίψη του που τώρα τον ντρόπιαζε.

τό νοΐ του τής σπαρχτικής τραγωδίας τις όμορφίες. Άπορούσε. Με πόση τέχνη—έτσι τόλεγε τότες—ό ποιητής ξέρι άπό τήν αρχή αρχή, νά σου κινήση τó έλεος, βαζοντας τον Όδυσσέα τον ίδιο, του Φιλοχτήτη τον όχτρο, τον άσποντο, νά δηγηθΐ στο Νεοπτόλεμο τά βάσανα που τραβούσε πρώτα στο στρατό και που τραβά τώρα ό δύστιχος στην έρημη τή Αήμνο. Έπειτα, οί δυό τους μαζί, ό Νεοπτόλεμος με τον Όδυσσέα ψάχνοντας νά βρουνε του μοναξιάτη του παραιτημένου τή σπηλιά, σου τήν περιγράφουε κιόλας πολύ πιδέξια, έπειδή ό γιός του Λαίρτη, που δέ συφέρνηε νά φαίνεται στη μέση τής σκηνής, μήπως τον πάρη τó μάτι κανενός, στέκεται λίγο παρήμερα, δηγηζ με τά λόγια ή τά νοήματα τó σύντροφό του, κι ό σύντροφος ένα ένα του περιγράφει όσα βλέπει, με τρόπο που βλέπεις άμείως και συ τήν έλεεινή τήν ύπαρξη του Φιλοχτήτη. Διόλου δέν ζυπαζέσαι λοιπόν όταν ό χορός, άκολουθώντας τó νέο, ρωτώντας κι άφτός για τήν άγρια σπηλιά και τον κάτοικό της, σά μαθαίνει τά καθέκαστα, όσο άγνωστος κι άν του είναι ό άθρωπος, ξεσπάνει στους όδύρμούς και λέει: σπώς ποτε πώς ύσμορος άντίχει; » Έρχεται πιά τότες κι ό πονοδαρμένος. Άκούγεται άπό μακριά χτύπος ποδιού,

κάπου κάποιος στα μονοπάτια, δώθε κείθε, με κόπο σέρνεται, φτάνει ό κρότος ίσα με τó θέατρο, και προτού δής άκόμα τó λαβωμένονε, ή καρδιά σου βαγίζει, γιατί πέρα και πέρα βρικ βρογγ στάφτια σου του ξένου τó γογγυτό,βοά τηλωτόν Ιωάν.

"Άμα κατέθηκε άπάνω στη σκηνή, άμα μίλησε με τó Νεοπτόλεμο και του ξήγησε τά πάθια του, τó μαντεύεις πιά πως ό γιός του Άχιλλεία, στο τέλος, δέ θά τολμήση νά κρατήση για λόγου του —και για τήν Τρωάδα, όπως τó θέλει ό Όδυσσείας—δέ θάχη τó κουράγιο νά μνή ξαναδώση στον άμοιρο τάρματα που του εΐχε μπιστεφτή ό Φιλοχτήτης, και που για νά του τά κλέψη ό Νεοπτόλεμος, ήρθε πίστηδες στη Αήμνο. Μελετώντας όμως τάριστούργημα, ό κ. καθηγητής ανακάλυψε και κάτι άλλο. Θίμαζε ό Άντρέας με τί θάρρος, με τί χρώματα χτυπητά, με πόση αλήθεια κι άπλότητα συνάμα, ό Σοφοκλής σου παρασταίνει τήν άβρώστια του Φιλοχτήτη. Δέν τó φοβάται νά σου δείξη τά πράματα όπως είναι· άπό τους πρώτους στίχους σου λέει πως άπό τó πόδι του αίμα στάζει, πως ή πληγή του τó τρώει, πως τά κουρέλλια του είναι γιομάτα έμψυο, πως άγριο τó κακό του κι άμα σκουινάγη πουθενά περπατώντας, ό πόνος τονέ θε-

ρίζει. Τήν άβρώστια τήν τρομερή, ό ποιητής δέν τήν άποσκεπάζει, δέν τήν κρύφτει, σου τή φανερώνει στα μάτια, εν κακοΐσι τοΐσδ', ολοις όργας, τήνέ βλέπεις. Για τήν άβρώστια χίλια έχει πάντα νά σου πη και νά σου ξαναπη· ενώ μαζί με τον άβρώστο ζης, όσο ξετυλιγεται τó δράμα, σου λέει κιόλας πως δέ γίνεται και θά τή χορτάσης τήν άνυπόφερτη συντροφιά, πλησθής τής νόσου ξυνοουά· και πως νά μνή άηδιάσης και μπουχτίσης; Όλόζεστα κύμακα αίματωμένα πετιούνται άπό τις πληγές του ποδαριού που τόχει ό πόνος ξαγριωμένο· νά το πάλε που σπάζει, νά το πάλε τó κοκκινόμαθρο, τó σάπιοε τó αίμα που όρμα και ρέει άπό τά βάθια· ίδρος πρε-χύνει όλο του τó κορμι, άνοιξε στην άκρη μάμρη βλέβα· αιμοθάγια· φωνάζει ό δύστιχος και βρωμα, βοής τε και δυσοσμίας γέμων, τρομάζει μήπως και με τήν άσκημη τή μυρουδιά, κακή όσμη, σταναχωρεθούνε οί νάφτες και τους έρθη πλήξη. Είναι κου-ταδός και μυρίζε, χαλός δυσοάδης. Τί νά τον κάμουνε; Άχ! τó πόδι του κείνο, πως του μιλεί! Πόδι μου, πόδι, που θά σ' άφήσω και που θά σε βάλω; Θέλει νά τó κόψη. Τά χάνει, παραλαλει. Θέλει νά κόψη τώρα και τó κεφάλι του. Θέλει νά σκοτώση. Λύσσαζε ό νοΐς του φονιάς.

Εἶχαμε βγάλει τὰ εἰσιτήρια καὶ καρτερούσαμε τὸ τραῖνο πού θάφτανε σὲ μισή ὥρα.

Ὁ κόσμος πηγαινοῦρχονταν σὰ ρέματα πού ἀνακατώνουνταν καὶ πολὺ σπάνια μποροῦσε κανένας νὰ καλοξεχωρίσῃ τὴ μορφή μιᾶς γυναίκας, γιατί οἱ περισσότερες φοροῦσαν πυκνὰ βέλα στὸ πρόσωπο κ' ἐτρέχαν ἀνάμεσα στὸν κόσμο μὲ τίς βαλίτζες στὸ χέρι. Ἄλλοι μαζωμένοι καὶ χωμένοι στίς γούνες τους καρτεροῦσαν κουβεντιάζοντας καὶ κἀνοντας συχὰ ἀπότομες χερνομιές κ' ἄλλοι τριγύριζαν πάνω κάτω καπνίζοντας.

Μιά κοπέλλα πού βαστοῦσε ἕνα σκυλάκι, στὰ χέρια τῆς σίμως ἕναν ἀπὸ τοὺς πατριώτες μου καὶ τὸν ρώτησε ποιὸ εἶναι τὸ τραῖνο γιὰ τὴ Νέα Ὑόρκη. Κεῖνος ταραχτήκε πειδὴς δὲν ἤξερε νὰ τῆς ἀπαντήσῃ καὶ κρεμώντας τὰ χέρια του πούχαν λυθεῖ στὸ θάρος τῆς τὴν κοίταξε, ἐνῶ στὸ πρόσωπὸ του ἀπλώθηκε ἕνα ἠλίθιο γέλιο.

Χαμογέλασε κείνη κ' ἔφυγε.

Ἐκεῖνος τὴν ἀκολουθοῦσε μὲ τὴ ματιὰ του καθὼς προχωροῦσε τρέχοντας, μὰ δὲν μπόρεσε νὰ τῆς βρῇ τίποτα πού νὰ τὸν κάμῃ νὰ τὴ ζηλέψῃ. Ἐπειτα θυμήθηκε καὶ τὰ λόγια κεινοῦ πού ἀπάντησε τ' ἀπόγειομα στὸ ξενοδοχεῖο,

—Ὅλες ἄτιμες. Ἐκάνπε κ' ἀφτὸς ἀπομέσα του.

Ἐαναγύρισε λοιπὸν τὸ πρόσωπὸ του πρὸς τὸ μέρος πού θὰ σταμάταε τὸ τραῖνο καὶ καρτεροῦσε μὲ τὴν ἴδια ἀπελπισίαν.

Δίπλα εἶταν ἄλλοι μετανάστες ἀνακατωμένοι, μιλώντας καθένας τὴ γλώσσα του δυνατά. Ὅλοι εἶχαν τοὺς μπόγους ἀφημένους καταγῆς κ' οἱ περισσότεροι τοὺς πατοῦσαν λίγο μὲ τὸνὰ τους πόδι γιὰ κάθε ἀσφάλεια.

Εἶχαν φύγει τέλος καὶ μπῆκα στὸ καπνιστήριο τοῦ σταθμοῦ γιὰ νὰ καπνίσω ἕνα τσιγάρο. Κάθησα σ' ἕνα καθίσμα καὶ ζήτησα τοῦ διπλανοῦ μου σπέρτκ.

—Εἶστε Γάλλος; Μὲ ρώτησεν Ἀγγλικά.

—Ὅχι. Ἑλληνας. Ἐσεῖς; Τονὲ ρώτησα πειδὴς κατάλαβα πὼς δὲν εἶταν Ἀμερικανὸς ἀπὸ τὴ χαλασμένη του προφορά.

—Ἀμερικανός.

Ἀργότερα ἄρχισε νὰ μοῦ μιλάῃ Ἑλληνικά. Στὴν ἀρχὴ ντρέπονταν νὰ πῆ πὼς εἶν' Ἑλληνας μὰ στερνὰ θέλησε νὰ μιλήσῃ στὴ γλώσσα του καὶ γι' ἀφτὸ μ' ἄνοιξε κουβέντα. Δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῇ γιὰ Ἑλληνας γιατί τότε δὲ θάχε καὶ δικαιώματα στὴ γύρα του ζωὴ πούταν ξένη. Σκέφτονταν πὼς

μόνο ἂν εἶταν Ἀμερικανὸς θάχε τὰ δικαιώματα σὲ μιὰ χώρα τόσο ζηλεστή καὶ προοδευμένη.

Κι' ἀφτὸς ἀφοῦ μίλησε μὲ τὴν ἴδια ἀπελπισίαν γιὰ τὴν Ἀμερικὴ, πού μιλοῦσαν ὅλοι, ἔφυγε.

Ἐμείνα μόνος καὶ κύταζα τοὺς γύρα μου.

Ὅλοι σκυφτοὶ διάβαζαν φημερίδα καπνίζοντας. Σ' ὄλων ὁμως τὰ πρόσωπα τὴν ἴδια ἔκφραση ἔβλεπα. Κάθε τους κίνημα, κάθε ματιὰ τους εἶταν καὶ μιὰν ἀνάγκη. Κι' εἶτσι περνοῦσεν ἡ ζωὴ τους πούταν ἡ μεγαλύτερη ἀνάγκη τους. Καθένας τους ἔβλεπε πὼς ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ὑπάρχει καὶ γι' ἀφτὸ κ' ἀφτοὶ ἀναγκασμένοι ζούσαν.

Φαίνονταν ὁμως πὼς δὲν τοὺς στενοχώραε καὶ τόσο πολὺ ἡ ἀνάγκη τῆς ζωῆς γιατί ἔβλεπαν πὼς σὲ πολλές στιγμὲς εἶναι κ' ἐφχάριστοι. Ἐτσι κἀθονταν ὅλοι τους κοιτώντας μ' ἀπάθεια γύρα τους χωρὶς καμιὰ συγκίνησι.

— Πότε θάρτει ἡ ζωὴ; Εἶπα μέσα μου.

Καὶ φανταζόμουνα τὴ ζωὴ σὰν ἕνα ξύπνημα σὰ μιὰ ἀνατολὴ ἡλίου πού θ' ἀνατείλει μέσα ἀπὸ τὴ γῆς. Καὶ φανταζόμουνα τὴ λεπτειὰ τοῦ ἀνθρώπου σὰ μιὰ μέρα ἡλιοσπλημμυρισμένη, μέρα χαρᾶς, μέρα ἀνάστασης καὶ πού θὰ ἰδῶ τὴν ἀγάπη νὰ βγαίνει ξεσπαθωμένη μέσα ἀπὸ τὰ βύθη τοῦ πόνου!

Boston, 7 Δεκέβρη 1906.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΔΕΒΑΡΗΣ

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΕΠΙΤΑΦΙΑ

1.

Τὸ μνημα αὐτὸ κολοκυθῶν μπιστάκι πῶχει γίνε
Τὸ Βάλθη τὸ Σταμάτιο στὴν ἀγκαλιὰ του κλείνει.
Τὴν ὥρα τὴν ἐλότρημ τῆς Κρίσης θὰ ζυπνήσῃ
Κ' ἐμπρὸς στὸ θρόνον τοῦ Ἀναρχοῦ θὰ πᾶν νὰ γονατίσῃ
Τὰ χέρια του μ' εὐλάβεια ἔπειτα θὰ κουνήσῃ
Δίκιο, πού τὸν ἀδικῆσεν ἡ φύσιν, νὰ ζητήσῃ.

2.

Τέλος κ' ἐσὺ ἀνεπιτύχης, νεολατίνε Τζώρτζι,
Τὴ Ρώμη καὶ τὴν Κέρκυρα, πατρίδες πούχες δύο.
Σὰν ἥρωας ἐργάστηκες στὸν κόσμο αὐτὸν, ἀδιάκοπα
Ὀνειρευόμενος γλυκὰ νὰ πλάσῃς ἕνα Ὀδεῖο.

ΠΕΙΡΑΙΩΤΗΣ

Ἀὲς κ' ὁ Σοφοκλῆς, στὰ παθήματα τοῦ ἀββῶ-
στου, παρατήρησε ὡς καὶ τὰ παραμικρὰ μὲ γιατροῦ
παρατηρικότητα, γιατί ὅταν ὁ πόνος τὸν πλακώνει
καὶ τὸν τρελλαίνει καὶ μόλις μπορεῖ μιλιὰ νὰ βγά-
λῃ καὶ παρακαλεῖ τὸ Νεοπτόλεμο νὰ τοῦ δώσῃ βοή-
θεια κ' ἔπειτα τὸν παρακαλεῖ νὰ μὴν τὸν ἀγγίξῃ
γιὰ τόνομα, προτοῦ πῆσῃ χύμου, πού ὄρθιος πιά δε
βαστιέται, γυρνᾷ τὸ μᾶτι καὶ κοιτάζει πρὸς τὰ-
πάνω, θαρβῆς καὶ τοῦ ἔρχεται σεληνιασμός.

Τ' ὠραιότερο εἶναι σὰν τὸν παίρνει ὁ ὕπνος ὁ
ἔπνος, σὰν κοιμᾶται καὶ δὲν κοιμᾶται. Οἱ ἀββῶστοι,
λέει ὁ ποιητής, βλέπουνε ὡς καὶ στὸν ὕπνο τους ἔ-
τσι κ' ἀφτὸς βλέπει ὅπως κ' οἱ πεθαμμένοι θὰ βλέ-
πουνε στὸν Ἄδη, ἀλλὰ τίς ὡς Ἄϊδα παρακειμένος
δραῖ. Οἱ διάφοροι ἐκδότες πού τὸ σχολιάζουνε δὲν
τὸ καταλάβαινε καὶ τοὺς φάνηκε τὸ δραῖ δίχως νόη-
μα, ἐπειδὴ δὲ συλλογιστήκανε πὼς ὁ Φιλοχτήτης
κοιμᾶται μὲ τὰ μᾶτια του ἀνοιχτά. Βλέπει καὶ
δὲ βλέπει, πόσο ἀνόμματος μοιάζει, πότε μοιάζει
σὰ νὰ μὴ τοῦ ἀπομείνανε πιά παρὰ τὰ θολὰ ἐκεί-
να, τᾶδεκα καὶ τᾶδλεπα τῶν πεθαμμένων τὰ μᾶ-
τια. Γιὰ τοῦτο κ' ὁ χορὸς παρακαλεῖ τὸν ὕπνο νὰ
βαστᾷ μπρὸς στὰ μᾶτια τοῦ ναρκωμένου τὸ φῶς
πού τᾶποκοίμισε· ἄμμοσι τὰν δ' ἀγλαν ἂ ἐ-

ταται τανῦν. Ἄν εἶτανε τὰ μᾶτια του σφαλοχτὰ
καὶ νυχτωμένα, δὲ θάλεγε τίποτα γιὰ τὸ φῶς.

Καὶ πάλι ὁ κ. καθηγητὴς ἀποροῦσε μὲ τὴν τέ-
χνη τοῦ Σοφοκλῆ. Ὅσα μὰς ξεῖστορεῖ ἀδιάκοπα γιὰ
τὴν ἀββῶστια τοῦ Φιλοχτήτη, συντελοῦνε θαμάσια
στὸ σκοπὸ τῆς τραγωδίας Ἑλληνικὸ ἀπεικόνισμα τῆς
ἀββῶστιας, ἠθικὸ ζουγράφισμα τῆς ψυχῆς, στέκουνε
στὴν ἴδια γραμμῇ. Ὁ Νεοπτόλεμος, πού παρακο-
λουθεῖ τὸ Φιλοχτήτη σὲ κάθε βῆμα, πού ξέρει καὶ
τί βοτάνια τοῦ χρειάζονται γιὰ νὰ βρῇ λίγη παρη-
γοριά, πού ἔμαθε τώρα τὸ εἶδος τῆς ἀββῶστιας, τῆς
σουβλερῆς, διαβαταρικής κ' ἀκατάπαφτης, πού τὸ
αἶμα, σὰν τρέχει, τὸ θωρᾷ μὲ τὰ μᾶτια του, πού
τὸ ἀκούει τὸν ἴδιον σὰ σκούζει ἄ ἄ ἄ—γιατί στὴ
σκηνῇ, ὅχι στὰ παρασκηνία, γίνονται ἀφτὰ— ὁ
Νεοπτόλεμος, ἀνήθελξ του, ἂν καὶ ἔραξε στὴ Λῆ-
μνο μ' ἄλλα σκείδια, καταντᾷ φίλος καὶ γιὰ νὰ πού-
με παραμάννα τοῦ ξωρισμένου. Πότε ὁμως, πρώτη
φορὰ, κλονίζεται, ἀλλάζει γνώμη, σιχαίνεται τὴν
ἀπάτη καὶ λείει στὸν ἀπατημένο τὴν ἀλήθεια ὄλη;
Τὰ λείει, ἀφοῦ νόμισε πὼς πέθανε πιά ὁ κακορίζι-
κος, ὕστερς ἀπὸ τὸν ἄϋπνο τὸν ὕπνο. Τότες, ἀντι-
κρύζοντας κατὰμματα τὸ νόσημα τὸ τρομερὸ, τότες
συγκινείται· τότες κ' ἡ συνειδησὴ του ζυπνᾷ.

“Ο ΝΟΥΜΑΣ,,
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΣΥΝΤΡΟΜΗ
Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 10. — Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ
φρ. χρ. 10.
20 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στὰ κιάσκια τῆς Πλατείας Συντάγ-
ματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ
Τροχιόδρομου, (Ὁφθαλματρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ
ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπω-
λεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Ἐξάρχεια,
στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέ-
τευ [ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλῇ]. Στὸ Βό ο,
βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.
Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπρὸς τὰ κ' εἶναι ἐνὸς
χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ὁ κ. Μεσσίας καὶ ἡ πρεσβεία τῆς Λόντρας.
—Τὸ μοναδικὸ χάρισμά του. — Οἱ ἄλλοι
δυσ—Ὁ Βοσπορτῆς—Οἱ Ἑλληνοβούρ-
γαροὶ—Χαριτ' κ' ἐκδότες—Τὸ πρόγραμμα
του.

Ἄν πιστέψῃ κανεὶς τίς φημερίδες μας, ὁ Μεσσίας πού
θὰ μᾶς σώσει βρέθηκε καὶ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὴ Λόντρα, καὶ
τονὲ λένε Γεννάδιο, κ' εἶταν πρῶτα πρέσβης, καὶ φοροῦσε
μάλιστα καὶ φρουσανῆλια στίς ἐπίσημες τελετῆς, κ' εἶναι τό-
σα ὑποψήφιος βουλευτῆς κ' ὑποψήφιος πρέσβης.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ κ. Μεσσίας πρέπει, φωνάζουν οἱ φημε-
ρίδες, νὰ μπεῖ τὸ δίχως ἄλλο μέσα στὴ Βουλῇ γιατί ἀλλιώ-
τικα χαθίκαμε. Βέβαια, εἶτσι εἶναι, ἀφοῦ τὸ λέει ὁ τύπος.
Κι ὁ τύπος στὴν Ἑλλάδα δὲ λέει ποτὲ ψέματα καὶ δὲν μπο-
ρεῖ νὰ πῆ ψέματα οὔτε τούτῃ τῇ φορᾷ

Ὁ κ. Γεννάδιος ἔχει πολλὰ προσόντα, (δὲν τὴ ξέρουμε,
μὰ οἱ φημερίδες εἶσι μᾶς λένε καὶ τίς πιστεύουμε), μὰ τὰ
σπουδαιότερα προσόντα τοῦ εἶναι . . . ὁ κ. Μεταξᾶς καὶ ἡ
πρεσβεία τῆς Λόντρας. Ἄ δὲν εἶταν πρέσβης ὁ κ. Μεταξᾶς,
δὲ θανατορευότανε Μεσσίας ὁ κ. Γεννάδιος, οὔτε ἀπὸ τὴν
«Ἀεροπολίη», οὔτε ἀπὸ τὸ «Νέο Ἄστυ», οὔτε ἀπὸ τοὺς
«Καιρούς», πού ἀντιπαθοῦν κ' οἱ τρεῖς του τρομερὸ τὸν κ.
Μεταξᾶ καὶ μᾶς πῆραν ταῖτιά μας μὲ τὸν κ. Γεννάδιο. Ἡ
«Ἐστία» ἡ καημένη συμπάθει τὸν κ. Μεταξᾶ καὶ γι' αὐτὸ
δὲν τὸν ἀναγνωρίζει γιὰ Μεσσία.

Νὰ μὴν τὰ κρύφουμε, ὁ κ. καθηγητὴς εἶτανε
κάμποσο ἐφαριστημένος πού τὰ ξεδιάλιε στὸ σοφὸ
του τὸ ἐργαστήρι τὰ ψυχολογικὰ καὶ νοσολογικὰ
τῆς λαμπρῆς τραγωδίας. Ἴσως κιάλας ἐνοιωθε με-
ρικὰ πράματα καλλήτερις ἀπὸ ἀπλοὺς δασκάλους,
γιατί κ' ἀφτῶν ἡ συνειδησὴ του εἶχε ζυπήσει στὸ
θάνατο τῆς Ὀλίας, γιατί πονοῦσε ἀκόμη ὁ χαρο-
καμένος καὶ στὴ δουλειὰ του ἀπάνω.

Μεσημέρι. Πῆγε στὴν τραπεζαρία. Ὁ Ἀντρέας
ἀγαποῦσε τίς διυλίες, καὶ στὸ τραπέζι πάντα πρό-
θυμος νὰ κουβεντιάσῃ, ὅχι μόνο γιὰ τὴ διασκέδαση
τῆς μικρῆς, μὰ ἐπειδὴ κ' ἡ ἀδερφή του ἡ Ἄννα
διόλου ἀδιάβαστη δὲν εἶτανε. Ἄρχισε καὶ τοὺς ἔ-
καμε λόγο γιὰ Σοφοκλῆ καὶ Φιλοχτήτη. Δὲν τοὺς
τὰ εἶπε μὲ τὸ νῦ καὶ μὲ τὸ σίγμα, παρὰ μὲ τρόπο
γενικό, χαρακτηρίζοντας τὸν ποιητὴ καὶ τὸ δράμα
του, λέγοντας κάτι καὶ γιὰ ὅσα ὁ ἴδιος εἶχε στο-
χαστῇ, ἐρμηνέβοντας τὸ κείμενο τὸ κλασσικὸ, πού
ἐμελλε τὴν ἄλλη μέρα νὰ τὸ ξηγήσῃ καὶ στὸ μά-
θημά του τῆς Σορμπόνας. Μὰ μήτε στὸ μάθημα,
μήτε στὸ φαγί, ἐννοεῖται, δὲν εἶχε τὸ ὕφος ἐκεῖνο
τὸ διδαχτικὸ, πού τᾶχουνε πολλοὶ συναδέρφοι του
ἀπὸ κάποιο ἀπαγγελματικὸ συνήθειο. Ἡ αἰτία εἶ-
τανε θαρβῶ πὼς ἀμα ἐπιανε τίποτις νὰ μελετήσῃ,

Ο αγώνας λοιπόν δε θα γίνει μεταξύ Γεννάδιου, Ζυγομαλά και Καλλιφρονά, αλλά μεταξύ Γεννάδιου και Μεταξά και οι άγαπητοί συμπολίται δε θα εκλέξουνε, ψηφίζοντας μεθαύριο, βουλευτή, αλλά πρόβη στη Δόντρα.

Αυτή είναι η σωστή αλήθεια κι αδιάφορο αν οι φημερίδες μας τη μασσούν.

★

ΓΙΑ τον κ. Γεννάδιο ένα μονάχα ξέρουμε και δε δυσκολευόμαστε καθόλου νάν το πούμε· πώς δέν άφισε δηλ. νάν του ξεφύγει εύκαιρία πού νά μή βρῖσει σκυλήσια στον Έγγλιζικο τύπο τήν Έθνική μας γλώσσα, παίρνοντας τά επιχειρήματά του όχι από τήν Έπιστήμη, άλλ' από τό στόμα του Μιστριώτη κι από τις καταθέσεις τής Αθήνας.

Όπως για τό τελευταίο κοπέλλι του Μιστριώτη, έτσι και για τον κ. Γεννάδιο, όσοι αγωνιζόμαστε για τήν Έθνική γλώσσα είμαστε αγράμματοι, προδότες, τρελλοί—τίτλοι σεβαστοί πού τους άκούμε κάθε μέρα από τους λογής δημοκόπους και πού τους άκούσαμε τόσες φορές ίσαμε τώρα κι από τον κ. Γεννάδιο, ζυγίζοντας με δαύτους τή στενοκεφαλιά του.

Α χριστίτζετι λοιπόν άλλος ένας άκόμα τέτιος στενοκέφαλος μέσα στη Βουλή, οι Αθηναίοι μεθύριο ως τον ψηφίσουν. Ούτε καλό ούτε κακό μπορεί νά φέρει ή επιτυχία του. Μίσα στους εκατό τόσους κούκλους, τί είναι κ' ένας παραπάνου;

★

ΟΙ ΑΛΛΟΙ δυό, ο Ζυγομαλάς κι ο Καλλιφρονάς, δε μας ένθουσιαζουν καθόλου· τους είδαμε και τους ξέρουμε· τώρα όμως πού ξεφύτρωσε ο κ. Γεννάδιος παίρνουν κι αυτοί οι άμοιροι κάπιτι άξία· γιατί δε μας έρχονται ως Μεσοίσις, άλλ' ως κοινοί, κοινότατοι υποψήφιοι, μονήκριβο χάρισμα έχοντας· ο ένας πώς άνήκει στο Θεοτοκικό κόμμα κι ο άλλος στο Ραλλικό. Νά κατεβαινε κι ο κ. Γεννάδιος στον άγωνα με τήν ειλικρίνεια πούχουνε οι δυό αντίπαλοί του, μονάχα ως Μαυρομηχαλικός, δε θύχε νάν του πει κανείς τίποτα. Μά ποζάρε, βλέπετε, κι ως Μεσοίσις κ' έδω είναι ίσια ίσια πού τά λασπώνει και μά; κάνει νά τον τρέμουμε.

★

ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ πέθανε τήν περασμένη βδομάδα ο ποιητής Γιάννης Ίωαννίδης Βοσπορίτης. Ο Βοσπορίτης ήταν κ' έδω αρκετά γνωστός στους φιλολογικούς μας κύκλους, κι όσο κι αν δέν ξεχώριζε και πολύ τό έργο του, ώστε ο θάνατός του νά θεωρηθεί άδικημα για τά νεοελληνικά γράμματα, ήταν τόσο συμπαθητικός ως άνθρωπος και τόσο αγαθός ως φίλος, ώστε ο θάνατός του μάς λυπει κατάκρηδα και βρίσκουμε δίκαια τέρθηρα και τις νεκρολογίες πού γραφτήκανε γι' αυτόνε στις Ηελίτικες φημερίδες.

τό μελετούσε κατάκρηδα. Για τούτο του φαινότανε πάντα καινούριο. Μιλούσε για τους στίχους, για τήν ποίηση ενός άρχαίου συγγραφέα, σα νά σου μιλούσε άξαφνα για καιιάν είδηση πού διαβάσε τό πρωί στη φημερίδα και πού του έκαμε σπουδαία έντύπωση. Δέν υπάρχει πράμα στον κόσμο, δέν υπάρχει θέμα είτε τής επιστήμης είτε τής φιλολογίας, πού νά μή βγη πρωτότυπο, φτάνει πρωτότυπα νά τό κοιτάξης, δηλαδή νά τό κοιτάξης κατεστείας με τό νού τό δικό σου και με τή δική σου τήν ψυχή. Άμείσως τό ξαναιώνεις. Οι κοινοτοπίες υπάρχουνε μόνο για τά κοινά τά μυαλά. Έτσι τώρα κι ο Αντρέας, με τήν άτομική του τήν αντίληψη—αφού δυό ζτομα δε βρίσκονται πού νά μοιάζουμε ολότελα—σπουδάζε τό Σοφοκλή και λαλούτε με πρωτοτυπία για τό Φιλοχτήτη μπροστά στη Μοιριτούλα και στην άδερφή του τήν Άννα.

Η Άννα θαμάζε πολύ τον άδερφό της. Τόν άφινε νά λήη. Μά ήξερε κι άφτη νά πη τό λόγο της. Άριστος καρδιάς γυναίκα, πάντα όμως άτεκνη γυναίκα, κι όση ένέργεια δέν πήγε στη μητρική στοργή, πού ταίρι της δέν έχει, όση άφοσιωτική δύναμη δέν πήγε σε δικά της παιδιά, τής ανέβαινε στο μυαλό, τής μέστωνε τή διάνοια. Νά μή θαρόουμε πάλε

Ο μακαρίτης ο Βοσπορίτης ήταν γνωστός έδω ως ο Όλοφωρόμενος, κ' έτσι τον λέγαμε όλοι, γιατί συνήθιζε κουβεντιάζοντας νά δίνει και στα εύθυμότερα πράματα κάποια χρωματιά πένθιμη και νάναστενάζει λυπητερά και για τό θάνατο μύγας άκόμα. Σ' όλα τά ποιήματά του (είχε τυπώσει δυό τρία βιβλιαράκια με στίχους κ' είχε δημοσιέψει άρκετά σε ήμερολόγια και σ' έφημερίδες) βρίσκεται ο μελαχολικός αυτός τόνος, πού μερικές φορές σηκώνεται και από τα ξεθωριασμένα ξεφωνητά.

★

Η «ΠΑΤΡΙΔΑ» καταγγέλλει πώς χωθήκην κάποιος Βούργαρος άνάμεσα στους Άχιαλίτες πρόσφυγες κι αγωνίζονται νάν τους σηκώσουν τά μυαλά και νάν τους καταφέρουνε νά ξαναγυρίσουνε στη Βουγαρία.

Κάτι τέτιο τό φοβόμαστε και μες πώς θα συβαινει· γιατί ο λογαριασμός κανείς πώς τά προσφυγόπουλα πέσανε σε Ρωμιούς δασκάλους, δε θα δυσκολευτεί νά βρει τήν άφορμή πού θανάχάσει τους Άχιαλίτες νά ξαναγυρίσουνε στη Βουγαρία, βρίσκοντας πώς ο δεύτερος ζυγός είναι κάπως άλαφρότερος από τον πρώτο.

★

ΦΩΝΑΖΟΥΝ οι διάφοροι εκδότες, και μ' όλο τους τό δίκιο, πώς ή Κυβέρνηση πρέπει νά φτηνήνει τό φόρο του χαρτιού, αφού οι περισσότεροι απ' αυτούς κιντυεύουνε νά πεθάνουνε· όχι πιά στην ψήθη, αλλά σε μέγαρο. Είναι νάν τους κλαίς μερικούς απ' αυτούς, τον κ. Φέξη λ. χ. τον κ. Σαλίθερο, ή τον κ. Άποστολόπουλο, πού τους γονάτισε ο φόρος του χαρτιού και δέν προφταίνουνε νά τυπώνουνε με τις ντουζίνες καινούρια βιβλία. Τους καημένους!

★

ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΟΥΜΕ στον κ. Γεννάδιο. Τήν Τετράδη δημοσίεψε στην Άκρόπολη τό πρόγραμμά του, μακρό σαν τους ρητορικούς λόγους του άδερφού του Άντιστάη, και σαν και κείνους γιομάτο άέρα. Οι «σκίες των προγόνων» και «ο έρως βράχος τής Άκροπόλεως» πού στολίζανε τους λόγους του άδερφού του, έδω στο έκλογικό πρόγραμμα άντικατασταίνονται με ρητά από τό Βαγγέλιο και με λόγια του Κορνη. «Όσο για τά «θα κίνω» και «θα δείξω», δέν ξεπαζόμαστε καθόλου, γιατί δέν τά βρίσκουμε καθόλου πρωτότυπα. Μας τάπαν κι άλλοι και μάς τά λέν κάθε τόσο οι διάφοροι υποψήφιοι ότα θέλουνε νά μάς ξεγαλάσουνε και νά μάς πάρουνε τον ψήφο μας.

Ο κ. Γεννάδιος στο έκλογικό του πρόγραμμα δέν άφρινε τίποτα, και τό πρακτικότερο, πού μπορεί νάν του δώσει πίστη για δημοκοπία. Ούτε τό θάνατο του Πασματζόγλου.

πώς έδειχνε σαν άντρας. Τό έναντίο. Έίτανε πλάσμα γλυκό κι άπερηφάνερο, στους τρόπους της, στα κινήματά της τάθόρυβα και τά μαλακά, στο φέρσιμό της με τον καθέναν, στην προφορά της τήν ήσυχη και λιγάκι σαν ξεσερμένη, στο χαμόγελό της τό χαριτωμένο, νόστιμη άκόμη κι όμορφη, αν και ζυγώνανε τά πενήντα δυό. Τάνάστημά της μικρούτσικο, άνάλογο κάπως με τό όνο της τό προσωπάκι και τά ψιλά του τά μουσείδια, πού σου μολογούσανε ράτσα παλιά, έβγενική κ' αιώνας τώρα πολιτισμένη. Τής άρέζανε τά βιβλία, όχι μόνο για τή μάθηση, πού τήν έκανε και γούστο, μά επειδή με τήν άνάγνωση ώνειρόπλεκε πιδό έφκολα, σεργιανίζανε οι λογισμοί της ήμερα και σιγανόχαρα σταερωθείλεια τής σκέψης, τής φαντασίας, τής ποίησης ή τής τέχνης. Άφερμένη από φυσικό της, εκεί έβρισκε ή Άννα τήν κούνια τήν ταξιδέφτρα πού δίχως κούραση, άναπαμένα και φιλόεργα, μ' ένα βιβλίο στο χέρι, τήν πηγαινε, όσο τό ξεφύλλιζε, από περιέργεια σε περιέργεια κι από άνακάλυψη σε άνακάλυψη. Τότες ολότελα ξεχνούσε τί γινότανε κάτω, στη γής πού τά πόδια της δέν τήν πατούσανε πιά. Είχε συνηθίσει τόσο πολύ νά πλανιέται σταπάνω, τής έστρεγε τόσο πολύ, πού συχνά, ενώ μιλούσανε, με μιά

ΠΑΡΘΕΝΙΑ

Τουθ' άδειαν Μωσάν έδειξεν
δωρον μάκαιρα παρσένων
ό ξανθή
Άλκμάν.

I
Έύπνα καρδιά, τόσον καιρό θλιμμένη.
Νέα ζωή χαρούμενη σε κράζει.
Ο ήλιος τής αγάπης γλυκοσκάζει
και σε καλεί σ' αυγή λουλουδιωμένη
Τήν όμορφιά της νά χαρής. Προσάζει.
τό ξύπνημά σου ή κόρη, πού προβαίνει
με φέγγος καλοσύνης στολισμένη.
Τό θέλ' ή μοίρα νά σ' έξουσιάζη.
Δέν ξέρω, αν τώρα τή χαρά θα σμίξης
και θ' άναστήσης τήν έλπίδα ή πάλι
των στεναγμών σου τήν πηγή θ' άνοιξης.
Όμως, καρδιά μου, ξύπνα και λημονόνα
τη θλίψη σου· ίσως ή χαρά προβάλλη
σαν κρινός μες στον πάγο τού χειμώνα.

II
Τι με ρωτάτε ποιά άφορμή με κάνει
χαρούμενο υστερ' από πίκρα τόση;
τάχα ή ματιά μου μοναχά δε φτάνει
τό πώς ήρθε ή χαρά νά φανερώση;
Μά κι αν τό πώ, πώς ή χαρά μου έφάνη
σ' όλους τήν ίδια έντύπωση θα δώση;
μόν' όποιος τήν αγάπη δέν ξεχάνει
μπορεί τήν τόση μου χαρά νά νοιώση.
Κι όποιος σας πάντα με τήν ίδια γνώμη
ζητήση απ' τήν καρδιά του νά δουλέψη
στον έρωτα, και τούτο ως μάθη άκόμη:
Τόσο ή ψυχή προσπέρασε τή ζήση
πού και τον πόνο πάλι αν άγναντέψη
δε θα θελήση πίσω νά γυρίση.

III
Η όμορφιά της τόσο αν με σκλαβώνη,
είναι γιατί κάτι σαν φως σκορπίζει
μέσα μου, γύρω μου, παντού κι άπλώνει
τη δύναμή του στην ψυχή, πού δρθρίζει
μες σιής αγάπης τό ναύ. Σιμώνει

παρτήρηση, με μιά λέξη, άναφτερούγωνε τήν δμιλία, για νά μή σέρνεται χάμου, στα πραματικά, στα κοινά του βίου, παρά νά πετάξη και σταψηλά, σαν τό πουλί.
Φανταστήτε τί άπόλαψη τής είτανε τέτοιος άδερφός, ένα βιβλίο άνοιχτό, πού άκόμη και σαν έτρωγε τό φαγι της, μοναχό του ξετύλιγε μπροστά της, μιά μιά, τί ζωντανές του τις σελίδες. Δέ χόρταινε ή Άννα. Τσίτανε τέρψιά της κ' ή Μοιριτούλα. Ποιός ξέρει τί άρπάζει και τί δέν άρπάζει τό μυαλό ενός παιδιού από τώ μεγαλητέρωνε τά λόγια; Ποιός ξέρει, μέσα του τί άχτίδα μεταμορφίζεται άξαφνα σε σκοτεινία, τί σκοτεινία σε φως; Ο Αντρέας, πού είχε σύστημα νάναθρέψη λείφτερα τά παιδιά του, νά τους κρύφτη όσο μπορούσε λιγώτερα, νά μή βσταξέ ξεχωριστό κατάστιχο για τό τί λέγεται και δε λέγεται, σαν είναι κι άφτά εκεί—επειδής έτσι μαθαίνεις τού παιδιού νά μή ζή τή ζωή του γονιού του—δ Αντρέας, στα σεβαρά τάντικείμενα, προσπαθούσε ώςτόσο, ίσα με τά φρεσκολούουδα του μπαξέ πού στολίζανε τό τραπεζομάντηλο, νά σκύψη και τό μακροστέλεχο λούλουδο τής σοφίας, για νά τό μυρίσει ο νους τής μικρής. Δέν τάπόφεβε όμως διόλου νά τής κέφτη λουλούδια κάθε

δ νούς γὰ πάντα τὴ σιγῇ, πὸν ἀρχίζει
ἢ ἀγάπῃ τὴ Ζωὴ νὰ θεμελιώσῃ.
Στὴν δημοφιλίᾳ τῆς κ' ἢ καρδιά ἀντικρούζει

τὴν ἀγία καλοσύνη, πὸν μὲ δένει
σφιχτὰ μὲ τὴν κρυφὴ δημοφιλίᾳ τῆς ζήσης.
Προσκυνητὰρι τῆς ψυχῆς μου μένει

ἢ πάναγγη δημοφιλίᾳ κ' ἢ καλοσύνη,
πὸν κλεί τὸ πῦρ γλυκὸ πλάσμα τῆς φύσης,
τῆς ἀγάπης τὸ θησαυρὸ μου δίνει.

IV

Πῶς τὸν ἐξουσιασὴ μου νὰ ἱστορήσω ;
Καὶ στόμα τάχα ποῖο μπορεῖ νὰ ψάλλῃ
τῆς δημοφιλίᾳς τῆ δόξα ; Πῶς νὰ κλείσω
μὲς σὲ τραγοῦδι ἀπλὸ τὰ τόσα κάλλη ;

Ποιὲ τὴ φαντασία δὲ θ' ἀφίσω
ἀπὸ τοῦ τοῦ καὶ τῆς ψυχῆς τῆ ζάλη,
πὸν δοκιμάζουν, σὴν τὴν ἀνικρούσω,
τῆς δημοφιλίᾳς τῆς τὴν ἰδέα νὰ βγάλῃ.

Μὲ μάτι ἀκόμη ἀθάμπωτο δὲν εἶδα
τὴν ὄψη τῆ γλυκειά, πὸν μοῦ χαρίζει
ἀγάπῃ, κλισούνη, ἀγνόη, ἐλπίδα.

Κ' εἴ ἢ ψυχὴ μου φόβον ἕως θανάτου
μὴπως Λυδὸς, πὸν ὄλα τὰ πάντα ὀρίζει,
τὸν ἀγγελὸ του νὰ κράξῃ ἀποδῶ κίτου.

V

Ὁ θησαυρὸς τῆς ἀρετῆς σιολίζει
τὴν δημοφιλίᾳς, πὸν τὸ τοῦ θαμπώνει
γι' αὐτὸ κι ἂν τὴν καρδιά μου εἶσι σκλαβώνῃ
ἀγάπῃ ἀγνή μονάχα μου χαρίζει.

Νοιώθω, πῶς τώρα κ' ἢ ψυχὴ ἀνικρούζει
τὸ θεῖο φῶς, πὸν γύρω μας ἀπλώνει
ἢ μάγισσα δημοφιλίᾳ καὶ μᾶς σιμώνει
σὴ δόξα τῆς Ζωῆς. Πάντα θὰ ὀρίζει

ἢ παρθενόματι ἀρετῇ τὴν ἔλαρξή μας,
ἄμα τὸ φῶς τῆς δημοφιλίᾳς δεχτούμε
σὴν τοῦ ἠθικοῦ ρυθμὸ μὲς σὴν ψυχὴ μας.

Ὅλ' οἱ κακόγνωμοι πιστέψτε με, ὅτι
τὸ φῶς, πὸν οἱ σκλάβοι τῆς ζωῆς ποθοῦμε,
εἶδα μονάχα σὴ λευκὴ τῆς νιότη.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΔΗΣ

ΔΙΟΡΘΩΜΑΤΑ

Στὸ γλωσσολογικὸ ἄρθρο τοῦ κ. Μανώλη Τριανταφυλ-
λίδου πὸν τυπώθηκε στὸ «Νέο Ἄστυ» καὶ ἐξαντυπώθηκε
στὸ «Νουμᾶ» (φύλλ. 227. σελ. 7) γινήκανε ἀρκετὰ τυπο-
γραφικὰ λάθια, καθὼς τὰ σημειώσαμε καὶ μεις τότε, πὸν
γαλάνε ὄλας διόλου τὸ νόημα. Τὰ λάθια αὐτὰ ὁ κ. Μ.
Τριανταφυλλίδης μᾶς παρὰκλεῖ νὰν τὰ διορθώσουμε κ' εἶ-
ναι τὰκόλουθα:

—Ὁ Τοῦμπ, εἶπε κοντὰ στὰ ἄλλα «καὶ οἱ Κινέζοι σέ-
βονται τὴν ἱστορικὴ παράδοση σὴν κανένα Θεο, σὴν κίτι αἰ-
ώνιο καὶ ἀμετάβλητο... Ὅλοι οἱ ἀντιδραστικοὶ συνηθίζου-
ν—καὶ εἶνε τῆς μόδας—νὰ δικαιολογοῦν μὲ τὸ «ἱστορικὸς
παραδοσόμενος» τὴν ἄντίστασή τους στοὺς νεωτερισμοῦς».

«Ὅτι ἢ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶνε γλωσσολογικῶς πε-
θαμένος γλωσσικός τύπος, δὲν ἀνασκευάζεται ἀπὸ δεσ λέ-
γει ὁ Χατζιδάκις».

«Ὅποιος ἔχει τὴν πεποίθησιν σὲ μιὰ εὐτυχῇ μεταρσίω-
σιν τῶν Ἑλλήνων, πρέπει νὰ πῆ ναι (ὅτι δηλαδὴ ἢ πνευ-
ματικὴ ἑραβία εἶνε συνέπεια τῆς Καθαρεύουσας)».

«Τὰ νεώτερα ἔθνη πὸν εἶνε γυρισμένα στὸ Παρόν καὶ
τὴ δροσιὰ του».

Ὁ Κ. Dietrich, ὁ ἑλληνιστῆς σὴ Λειψία εἶπε ὅτι
«ἐξχωριστὲς συνθήκες σὲς ὁποῖες ἐπιμένουμε, εἶνε συμ-
πτώματα κοινωνικῆς καὶ ἠθικῆς σκπίλας».

Ὁ Μπροῦκμαν εἶπε κοντὰ στὰ ἄλλα «δὲν ὑπάρχει σπου-
δαιότερο πρᾶγμα... παρὰ ἂν θὰ μπόρῃσῃ νὰ σπᾶσῃ τὴν
παράδοσιν... Φταῖε ἢ Καθαρεύουσα ἢ ἢ λογοτεχνία ἢ
σύγχρονη...»

Η ΝΕΡΑ-Ι ΔΟΠΟΥΛΑ

Δὲν εἶταν ἢ πρώτη φορὰ πὸν ἔβλεπα κείνο τὸ
βράδυ τὴ μαθιοβαμμένη βαρκοῦλα, μὲ μιὰ κόρη μέ-
σα στὰ κάτασπρα ντυμένη, σὰ νεραϊδοπούλα, νὰ
σχιζῇ τὰ γαλανοκάθαρα νερὰ τοῦ γιαλοῦ καὶ νὰ
πετᾶ σὰ γλάρος πᾶνω στὸν ἀφρὸ τοῦ κυμάτου.

Ὅχι, πολλὰς βραδυὰς τὴν εἶχα δῆ, μὰ ἀπόψε
μοῦ χτύπησε περισσότερο στὸ μάτι.

Ἡ θάλασσα εἶταν σὰ τὸ γυαλί, σὰ μιὰ λίμνη
φραγμένη ἀπ' ὄλα τὰ μέρη γιὰ νὰ μὴ τὴν χτυπᾶ
τοῦ ἀνέμου τὸ φύσημα· οὔτε ζαρωμάδες, οὔτε ἀ-
φροί· τὰ κοκκινωπὰ σύννεφα γύρω κορνίζωναν τὸν
μεγάλον τοῦ ὀρίζοντα κύκλο· τὰ κουπιὰ λάμπανε
σὴν ἀσῆμι ἀπ' τὴς ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, πὸν τὴν ὠ-
ρα κείνη βουτούσε μέσα στὸν ὠκεανὸ· σταγόνες σὴν
κρυστάλλα στάζανε ἀπ' τὴς ἄκρες τῶν κουπιῶν· ἢ
κόρη πὸν εἶτανε μέσα φαινότανε γυμνασμένη· δὲν
κουραζότανε· τρεβοῦσε δυνατὰ μὲ τὰ φουσκανεβα-

μένα τῆς χέρια, περνοῦσε ἀπ' τὴς πλώρες τὴς ἄλ-
λες βάρκες καὶ κάμνοντας μιὰ μεγάλη γύρα, σὴν
τεχνίτης κωπηλάτης, γύριζε πίσω, ξαναπερνοῦσε τὴς
ἄλλες βάρκες, ἀκούραστη πάντα σὴν πουλί πετών-
τας λαφρὰ λαφρὰ πᾶνω στὰ νερὰ..

Μὰ δὲν εἶτανε ὄλο αὐτὸ σὲ μιὰ ἄκρη πέρα, στὰ
φύκια πᾶνω ξαπλωμένος, καθότανε ἓν καλοφορμεμένο
παλληκάρι, μὲ τὸ μάτι σὴν βαρκοῦλα πᾶνω.

Ἡ μέρα κλειούσε τὰ μάτια τῆς καὶ ἢ νυχτιὰ
φούσκωνε τὰ στήθια τῆς γιὰ νὰ χύσῃ μὲ τὴ βθεῖα
τῆς ἀνάσα στὸ ἀπέραντο χάος τὸ μαῦρο σκότος. Οἱ
βαρκοῦλες τρεχάτες, ὀλόχαρες, μὲ τραγοῦδια καὶ μὲ
γέλια ἐμπκιναν ἀπάνωτὰ στὸ μικρὸ μας λιμανάκι
κι' ἀράζανε, ἐνῶ τὰ ὁμοροπαλληκάρια πεταχτὰ-
πεταχτὰ πηδοῦσαν στὰ φύκια κ' ἔδεναν στὰ πα-
λούκια, πούσαν γύρω σὴν ἀκρογιαλιά, τὰ γεροπλεγ-
μένα σκοινιά τους. Τὴ μέρα κείνη γλεντούσανε ὁ-
μορφοῖοι κι' ὁμορφονιές, ἐρωτεμένες κοπελλοῦδες
καὶ ξεμουαλισμένα παλληκάρια, συμπιεθριακὸ καὶ
συγγενολόγι.

Τί ἀξέχαστες αὐτὲς οἱ μέρες ! . . .

Βρισκότανε ἀκόμη κάμποσες βαρκοῦλες στὸ πέ-
λαγο, μαζί κ' ἢ μαθιοβαμμένη. Ἄλλες πάλι ἀπ'
τὴν ἀκροθαλασσιὰ τραβοῦσανε ἀνοιχτὰ.

*

Ἐλα, τρέχα, ἔλα σὴν ἀγκαλιά μου, ἔλα νὰ
φύγουμε μακριὰ, στὰ ξένα, ἔλα μ' ἐμένα, ἔλα μ'
ἐμένα. Τὰ βράσανά μας πιά τέλειωσαν. Θὰ κλείσῃ
πιά ὁ κόσμος τὸ στοματάκι του· δὲ θὰ λέγῃ τίποτα
γιὰ τὴ Χρῦσω καὶ γιὰ τὸ Μῆτσο. Τράβα κάτω τὸ
παννὶ σου· πετάξου σὴν δικὴ μου τὴ βαρκοῦλα. Ἡ
στεργιὰ εἶνε κοντὰ· σὲ λίγο φτάνουμε σὴν πανώρια
Συμόρη καὶ χτίζουμε στὸν ὁμορο Μπουρνόβα τὴ φω-
λίτσα μας, τὴ φωλίτσα πὸν θὰ ζεστάνῃ δυὸ πουλιὰ
ἀγαπημένα, τὴ φωλίτσα πὸν θὰ δώσῃ ζωὴ καὶ δύ-
ναμη σὲ δυὸ δυστυχισμένες ψυχές.

Ἄξαφνα ὁ καθάριος οὐρανὸς συνεφιάζει, ἢ θά-
λασσα φουρτουναίει, ἀγέρας ἀρχινάει γύρω νὰ βοῖζῃ
χτυπῶντας στὸ μικρὸ κάτασπρο παννάκι. Βρισκό-
τανε στὸ φουρτουνασμένο Τσαταρλῆ. Ὁ ἀλύπητος
βορριξὸς ὀλοένα δυναμώνει· τὰ κύματα τ' ἀγριεμένα
σὰ λυσασμένα λιοντάρια μπαίνουν μέσα σὴν βαρ-
κοῦλα. Βροντᾶ κι' ἀστράφτει. Βροχὴ ἀτέλειωτη
πέφτει. Ἀστροπελέκια σταυρωτὰ μπουμπουνίζουν

Δὲν ἔπαθε τίποτα. Μόνο, κάπου κάπου, μιὰ φορὰ
τὸ μῆνα ἢ καθε δυὸ καὶ τρεῖς καὶ τέσσερες μῆνες
μιὰ φορὰ, τὴν πείραζε τὸ νεφρὸ τῆς. Ἐπειτα πάλι
καλὰ. Λοιπόν, τί γυρῆει ; Νὰ παραπονεθῇ γιὰ
τέτοιες ἀνοησίες ; Ἀφτὸ εἶλετε. Τόση ζεστοπρωσιὰ
δὲν εἶχε τὸ παιδί. Τέτοια δὲ σοῦ μαθαίνουνε στὸ
χωριό.

Κατόπι, ζήτημα δὲν εἶνε πῶς θὰ περνοῦμε γιὰ
βαρβαροῖ. Ὁ αἰώνας μας ὁ σωτισμένος θὰ φανῇ σὰ
νὰ βγαίνῃ ἀργοβάδιος, σκοτεινόμαλος καὶ στενο-
κέφαλος ἀπὸ κανένα πισσομάχο χάος. Θὰ λένε πῶς
στὸν καιρὸ μας οἱ ἄνθρωποι σκοτώνανε τὸν ἑαφτό
τους μὲ χαρὰ, σὰ νὰ τὸ κᾶνε ζεπίτηδες. Μυστικὰ
πράματα δὲ θᾶναι τὰ γυρῆει ; Νὰ παραπονεθῇ γιὰ
τέτοιες ἀνοησίες ; Ἀφτὸ εἶλετε. Τόση ζεστοπρωσιὰ
δὲν εἶχε τὸ παιδί. Τέτοια δὲ σοῦ μαθαίνουνε στὸ
χωριό.

του καθαρὸς. Δὲ θὰ φοβοῦνται νὰ μιλοῦνε μὲ ἀπλό-
τητα γιὰ τὰ καθέκαστα τῆς υγείας καὶ τῆς ἀρρώ-
στιας. Σὰ δοῦνε ἀπὸ πληγὴ κρύφια ἢ φανερὴ αἷμα
νὰ σταζῇ, θὰ τὸ λένε ὅπως τόλεγε ὁ Φιλοχτήτης,
κ' ἔτσι ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ τὸν περίσσιο κι ἀπὸ τὴν
περίσσια τὴν ἐπιστήμη, θὰ γυρῶσινε πίσω στὰ χρό-
νια τάρχαικά, μὰ δὲ θὰ φωνάζουμε πιά τὸν πόνο
μας, γιὰτὶ θὰ μάθουμε νὰ τὸν κυβερνοῦμε.

Ἡ Κατινούλα δὲ φώναζε ἀκόμη. Τὸ κουράγι-
ο τοῦ φτωχοκόριτσου στάθηκε τόντις ἀξιοθάμαστο.
Ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι στὸ ξοχικὸ τοῦ κ. Ἄντρέα
κατέβηκε πολλὴς κόσμος, μωσαφιραῖοι, ἐπίσημα πρό-
σωπα, γιόμισε τὸ σπίτι. Μιὰ νύχτα ὅπου δὲν ἀπό-
μνησκε μιὰ κάμαρα διαθέσιμη, ἔδωκε ἢ Κατινούλα
τὴ δικὴ τῆς, πλάγιασε στὸ σερβανί, ἀπάνω σ' ἓνα
πάπλωμα, στὰ σανίδια, καὶ ἀνάμεσα σὲ σωρὸ σεντού-
κια, πὸν στὸ σερβανί τάποθῆτανε. Δεξιὰ κι ἀριστε-
ρὰ, γύρω τῆς, ἀντὶς παράθυρα, κάτι φεγγίτες πὸν
φουσοῦσε ὁ ἀνεμος ἀπὸ τὰ σπασμένα τους τὰ τζά-
μια. Κοιμήθηκε δὲν κοιμήθηκε, δὲν τῆς ἐμελε· κα-
ταχαρούμενη σηκώθηκε τὸ πρωτὶ, πὸν χρησίμεψε του-
λάχιστο σὲ ἄλλους ἢ κάμερή τῆς καὶ κατῶρθεσε
ἄς εἶνε καὶ μικρὸ πρᾶμα γιὰ τὰ φεντικά. Ὅλη τὴ
μέρα, στὸ ποδάρι, ἀφτὴ σκούπιζε συγύριζε τὴς κά-

μαρες, ἀφτὴ ἔστρωννε τὰ κρεβάτια, ἐνοεῖται σερν
θιρίζει καὶ στὸ τραπέζι. Δὲν ἄφινε κανεὶ νὰ ζυγώ-
σῃ. Τὴ βοηθοῦσανε δυὸ μεσιές· ἔπρεπε ὅμως πάντα
τοῦ λόγου τῆς νᾶχῃ τὸ μάτι στὰ παραμικρὰ, νᾶναι
στὰ ἔξω καὶ στὰ μέσα· εἰδεμῇ, δὲν ἔβλεπε ἢσυχία,
νόμιζε πῶς τίποτα δὲ γινότανε καθὼς ταίριαζε νὰ
γίνη σὲ τέτοιο σπίτι, σπίτι ὅπου ζοῦσε ὁ κ. Ἄν-
τρέας, ἢ Μοιρίτα τῆς, ἢ κ. Ἄννα, σπίτι ὅπου εἶ-
ζησε ἢ Ὅλια κι ὅπου ἢ Κατινούλα πρωτοχάρηκε
τὴ ζωὴ.

Κι ἀλήθεια ἢ Κατινούλα, ἐπειδὴ ἀγαποῦσε τὴ
δουλειὰ, ἐπειδὴ κ' εἶτανε προσεχτικὴ ἀπὸ φυσικὸ
τῆς, φρόντιζε καλῆτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους γιὰ τὸ
καθετὶ. Λὲς καὶ κείνη τὴ χρονιά, φιλοτιμήθηκε νὰ
δειξῇ ὄλη τῆς τὴν ἀξία. σὰ νὰ τὸ προμάντεθε πῶς
τὸ φῶς τῆς δυνάμης τῆς, ἔβγαζε τὴ στερνὴ του τὴν
ἀποφεγγιά, πῶς δὲ θὰ λάψῃ τὸ ἴδιο καὶ τοῦ χρόνου,
ὅπως κάποτες κι ὁ καλλιτέχνης χύνει ὄλη τὴν ψυχὴ
τοῦ στᾶριστοῦργημά του τὸ στερνὸ.

Σὰ φύγανε οἱ ξένοι, τὸ Χαμονοκόρι δὲν ἔδειασε.
Ἡ Ἄννα εἶχε κάτι ἀνίψια τοῦ μακαρίτη τάντρος
τῆς, μιὰ κοπέλλα εἰκοσι τεσσάρω χρονῶ κ' ἓνα νέο
εἰκοσι, πὸν ἐρχόντανε ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ νὰ τῆς
κάνουνε βίλιτα. Φιλόξενος ὁ Ἄντρέας καὶ τὸ ξοχικὸ

γύρω στην πεταχτή βαρκούλα, που θαρρείς πως άνοιγουν τὸ πέλαγο γιὰ νὰ θάψουν δυὸ ὁμορφοσυμλοδουλεμένα τοῦ μεγάλου Φειδία ἀγάλματα....

Κρυώνω... Ἄχ! μανοῦλά μου, τί ἔκανα ἡ κακομοι

Δὲν εἶχε τελειώσει, κι' ἕνα βουνὸ τῆς θάλασσας χτυπᾷ πλαγιαστὰ τὴ μικρὴ βαρκούλα· ἕνα γου... ουρ... καὶ μιὰ φωνὴ σθυσμένη ἀκούστηκε, κ' ἡ βαρκούλα ξαφανίστηκε

Τὴν ἄλλη μέρα πού εἶτανε πάλι γιορτὴ κατεβαίνω στὴ θάλασσα, σάν πού εἶτανε συνήθειο σ' ὅλο τὸ χωριό μου. Κατεβαίνω ὅμως πιὸ ἀργά. Μὰ τί νὰ ἰδῶ. Οἱ βαρκούλες ἀραγμένες· ἀθρῶποι πουθενὰ δὲ φαινόταν.

Μὰ ὅχι, ἐκεῖ πέρα εἶναι συμμαζεμένος κόσμος πολὺς.

Τρέχω νὰ ἰδῶ, τί ἄρα γε γινότανε. Κοντεύω.

Τραγούδια, γέλια, φωνές σάν ἄλλοιτε δὲν ἀκούω τίποτα. Ἡ καρδιά μου ἀρχίζει νὰ τρεμουλιάζει, κάτι κακὸ μαντεύω.

Κοντεύω. Μέσα σ' ἕνα γύρο πυκνὸ ξεχωρίζω δυὸ φουσκωμένους ἀνθρώπους, ἀγκαλιαστούς, ξεπλανταρωμένους στὸν παχὺ τὸν ἄιμο.

Κοντεύω. Ἄχ! εἶτανε ὁ Μῆτσος ὁ ἀγαπημένος μου φίλος καὶ ἡ γειτονοπούλα μας Χρύσω, πού τὴν ζητοῦσε γιὰ ταῖρι· εἶτανε ἡ νεκροδοπούλα καὶ τὸ καλοφορεμένο παλληκάρι.

Παπάδος (Γέρας).

Γ. Π. ΠΕΤΡΕΛΛΗΣ

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΟΙ ΓΙΑΤΡΟΙ ΜΑΣ

Φίλε Νουμά,

Πολλὰ γραφτήκανε τὶς προάλλες γιὰ τὴ Γιατρικὴ μας Σχολὴ καὶ τοὺς Γιατροὺς, κι' ἀνοιχτὰ γράμματα σταλήθηκαν ἀπὸ τὸ «Γιατρικὸ Μηνύτορα» στὸν Πρωθυπουργὸ κτλ. (σάν πως ἔκανε τὶς ἴδιες μέρες ὁ Οὐσάρ στὸ Παρίσι), καὶ συνεδρίασες κάνανε οἱ γιατροὶ τῆς πρωτεύουσας, γιὰ νὰ ἀφῆσαν καὶ ἐξασφαλίσουν τὴ βίβλιτά τους. Γι' ἀπὸ ἕνα γράμμα γιὰ ὀλονοὺς ἀπ' τὸ βασιλιά ὡς τὸν κυρίαρχο Λαὸ (σάν πού σκέφτηκε νὰ κἀνῃ πρὶν ἀπὸ 5—6 χρόνια ἕνας Βέλγος γιατρὸς ἕνα παγκόσμιο

ὄργρο—Serrum universel artificiel—γιὰ οὐλες τὶς ἀρρώστιες) γιὰ οὐλα ἀπτὰ τὰ ζητήματα, θαρρῶ πως μπορεῖ νὰ κάνει καλὸ, μὰ ποτές κακὸ.

Τὸ λοιπὸ πρῶτα γιὰ τὴ Γιατρικὴ μας Σχολή, πού δὲν παγαίνουνε πιά οὔτε οἱ μισοὶ γιατροὶ, ἀλλὰ προτιμοῦνε τὴν Ἑβρώπη, πού γιὰ νὰ διορθωθῇ ἀπὸ τὸ κακὸ κᾶτι προτείνει ὁ «Γιατρικὸς Μηνύτορας». Μὰ ἄς μᾶς συμπαθῆσει ὁ φίλος νὰ τοῦ ποῦμε, πως τὸ κακὸ δὲν εἶναι ἐκεῖ πού τὸ βλέπει, ἀλλὰ ἄλλου Βίβλια ἂ γίνῃ τὸ καὶ τὸ κι' ἄλλα πολλὰ ἀκόμα, πού δὲ λείει ὁ Γ. Μηνύτορας μὰ λείει ὁ κ. Hu-chard κάποια καλλυτέρεψη θὰ ἔρθῃ, μὰ πάλι ὕστερος ἀπὸ 5—10 χρόνια «Τί εἶχες Γιάννη; Τί εἶχες πάντα». Γιατί; Αἰτίες φαίνονται πολλές, μὰ θαρρῶ πως μποροῦμε, νὰ τίς συνοψίσουμε σὲ μιὰ. Δηλ. Ἐνῶ οὐλα πᾶνε μπροστὰ στὸν κόσμο καὶ στὴν Ἄνατολὴ μας, ἐμεῖς πᾶμε σάν τὸν κάβουρα στὴν ἐκπαίδεψή μας, καὶ βγαίνουμε ἀπ' οὐλα τὰ σκολιὰ μας ἀγράμματοι, ἄπραγοι καὶ σκολαστικοί. Γιατί τί γίνεται στὴν Πόλη; 240! διακόσια σαράντα, —μὲ τὸ συμπάθιο— Ρωμιόπουλα μαθαίνουνε γράμματα στὸ Ροβέρτειο Λύκειο! (Κι' ἡ Α.Θ.Π. τοὺς ἔδωκε τὴν ἐγκή του γιὰ τὴ πηγαίνουνε σάν καλοὶ χριστιανοὶ σὲ μιὰ ὀρθόδοξη ἐκκλησιὰ καὶ λειτουργιοῦνται. Μὰ πόσα ἄλλα παιδιὰ παγαίνουνε στοὺς Φρέριδες καὶ στίς Καλογριές καὶ στ' ἄλλα τὰ ξένα τὰ σκολιὰ; Δὲ λογαριάζονται. Οὐλα ἀπτὰ τὰ παιδάκια βγαίνουνε ἀπὸ κεῖ καθαροὶ ὀρθόδοξοι· μὲ τὸ νὰ παγαίνουνε ἀπὸ τὸ σκολιὸ μιὰ φορὰ τὴ βδομάδα στὴν ἐκκλησιὰ ἢ καὶ κάθε μέρα ἀπὸ τὸ σπῆτι τους; Μὴ τὸ πιστέβετε, καὶ σᾶς τὸ βεβαιώνω ἐγὼ, πού ἔζησα μέσα στοὺς λύκους ἀπτοὺς, πού λένε φρέριδες κτλ. Ἀλλὰ τί νὰ κάνει κι' ὁ Πατριάρχης; Ἄφου δὲν μπορεῖ ἢ δὲ θέλει νὰ κἀνῃ τὴ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολὴ Ῥοβέρτειο γιὰ νὰ εἶναι πάντα τὸ προπύργιο τοῦ κλασικισμοῦ καὶ τὸ φυτώριο τῶν δασκάλω μας, κι ἀπὸ πού ἔκανε κᾶτι εἶτανε καὶ ἰθνηκὸ καὶ πολιτικὸ).

Βγαίνοντας λοιπὸν ἀγράμματοι· μὲ τὴν κλασικὴ ἐκπαίδεψη κ' ἀστοιχειώτοι ἀπὸ ἐγκύκλια μαθήματα καὶ πηγαίνοντας στὸ Πανεπιστήμιο ὕστερος ἀπὸ 8—10 χρονῶνε βάσανα μὲ τίς γραμματικὲς καὶ τὰ συνταχτικὰ τῆς Ἑλλ. γλώσσας, μὲ τὸ Δημοστένη, τὸ Σοφοκλῆ, τὸν Πίνταρο, τὸν Ὅμηρο· μὲ τὰ Λατινικὰ τοῦ Κορηηλίου Νέπωτα «Caranibus anemibus afrorum cymatorum tricymiarum angu rum secorum limenorum», μὲ

τίς ἀλγεβρες καὶ τίς γεωμετρίες πού δὲ νοιώθουμε γρῶ, μὲ μυαλὰ φουσκωμένα ἀπὸ ἀπάταξον μὲν ἀκουσεν δὲ» ἢ «ὡ ξεῖν ἀγγέλλοι Λακεδαιμονίους κτλ.» κι ἀπὸ τόσα ἄλλα πού μᾶς λένε πως εἴμαστε βέροι Ἑλληνας, πού ὁ τρέχῃλος ζυγὸν δὲν ὑποφέρει» τὸ ρίχνουμε στὴν τεμπελιά, πρέφα, τᾶβλι, μπιλιάρδο, πολιτικὰ ἐλιά ἢ κορδόνι—καὶ ἀπὸ ἐπιστήμη τίποτις. Κι' ἔπειτα γιὰ τὴν μελετοῦμε; Μήπως ἂ δὲ μάθουμε τίποτις, δὲ θὰ πάρουμε τὸ χαρτί; Δὲ βαριέσαι· τὸ φλογερὸ καμῖνι εἶναι καλοκάγαθο γι' ἀπὸ καὶ τὸ δίνει ἐφοκολα στὸν ἕνα γιὰ τὰ γηρατιὰ του, στὸν ἄλλο γιὰ τὸ κόμμα, στὸν ἄλλο γιὰ τὴν ἀμάθεια του, καὶ στὸν ἄλλο ἀπὸ φόβο.

Ἄφτὰ βλέποντας ἐκεῖνοι πού δὲν τὰ σηκῶνε ἡ καρδιά τους, καὶ πού σκοπέβουνε νὰ γίνουνε σωστοὶ ἐπιστήμονες, τραβοῦνε γιὰ τὴν Ἑβρώπη, ἀφου πρῶτα μάθουνε μιὰ γλῶσσα (Γαλλικὰ ἢ Γερμανικὰ) ἢ καὶ τίς δυὸ στὸ Ἑλληνογαλλικὸ Λύκειο τοῦ Χατζῆ Χρήστου τῆς Πόλης ἢ στὸ Ροβέρτειο, καὶ ἐκεῖ σπουδάζουνε σὲ γλῶσσα φυσικὴ κι' ὅχι φκιαστὴ καὶ ἀκατάληπτη μέσα σὲ ἐργαστήρια καὶ σὲ κλινικὲς μὲ δασκάλους πού ξέρουνε τί μιλοῦνε καὶ τί παραδίνουνε, καὶ γίνονται σωστοὶ γιατροὶ, καὶ γυρίζουνε ἐμ ἐπιστήμονες ἐμ ἀθρῶποι τῆς κοινωνίας, καὶ μποροῦνε νὰ συνεννοηθοῦνε μιὰ ξένη γλῶσσα μὲ τοὺς Ἑβρωπαίους, πού ἤρθανε. ἔρχονται καὶ θὰ ἔρχονται μὲ τὰ καραβάνια στὴν Ὀρχία μας· Ἄνατολὴ ὡς διεφτυντάδες κτλ. τόσων καὶ τόσων καταστημάτων πληρωνόμενοι μὲ τὸ παραπάνου, ἐνῶ ἐμεῖς δουλεύουμε μεροδοῦλι μεροφάγι σὲ μικρὲς θέσεις στὴν πατρίδα μας, ἢ τρέχουμε στὰ τέσσερα ἄκρα τοῦ κόσμου, καὶ δουλέβουμε σκολιὰ ὅσο νὰ κάνουμε καμπόσους παράδες· κι' ἄμα τοὺς κάνουμε, οἱ πιότεροι λημονάμε καὶ προγόνους καὶ ιδεώδη, καὶ νὰ σου γινόμαστε Ροῦσοι στὴ Ρούσια, Βλάχοι στὴ Βλαχία, Φράγχοι στὴ Φραγκία κτλ. Ποῖός καταδέχεται νὰ πῆ τὰ παιδιὰ τοῦ Ρωμιόπουλα καὶ νὰ τὰ μάθῃ τὴ γλῶσσά τους! Καὶ νὰ θέλουνε καμπόσοι νὰ τὸ κάνουνε, ποῖα νὰ τοὺς μάθουνε; Τὴν καθαρέβουσα; Μὰ πού νὰ βρεθοῦνε δασκαλοὶ πού νὰ ξέρουνε Ἑλληνικὰ; Τὴ μητρικὴ τους; Τί λὲς κκ· λέ; Τὴ χυδαία; Ταιριάζει γιὰ τὰ παιδιὰ μας πού θὰ παίζουνε πιάνο, καὶ θὰ χορεύουνε κατρίλλιες, καὶ θᾶναι μέσα στὸν καλὸ κόσμο, νὰ μιλοῦνε τὴ γλῶσσα τῆ χυδαία πού μιλοῦνε οἱ χυδαῖοι; Ποτές! Καλλύτερα Ροῦσικα, Βλάχικα κι' ὅτι ἄλλο καὶ πάει λόντας. Μὰ ἂν εἶχαμε κ' ἐμεῖς τὴ γλῶσσά μας

του ἀνοιχτό. Πρόθυμος νὰ τοὺς καλέσει, μάλιστα ὅταν εἶτανε κι ὁ γιός του ὁ Πάβλος· πού ἤρθε τότες κι ἀπτοὺς νὰ περάσει ἕνα μῆνα. Ὁ Πάβλος πάλι συνήθιζε κάθε τόσο νὰ φέρῃ καὶ φίλους. Μὰ κι ὁ κ. Ἄντριάς, ἄμα ἔφτανε στὴν Κερμαρία ἢ στὰ περίθωρα, κανένας γνώριμος, κανένας συνάδερφος, κανένας μαθητὴς του, ἔπρεπε καὶ καλὰ νὰ τὸν ἔχῃ στὸ πρόγεμα ἢ στὸ γέμα. Περίεργος ἄθρῶπος πού δὲν τραβιδότανε διόλου στὴ σπηλιά του, καὶ πού ὡστόσο, μέσα στὸν κόσμο, ζοῦσε τραβηγμένος στὸν ἑαπτό του μαζί μὲ τὴν Ὀλία του, τὴν πεθαμμένη. Δὲν τοῦ ἄλλαζε τὴν ψυχὴ του ἡ συντροφιά, ἐμοιάζε ξεναντίας σὰ νὰ τοῦ ἔκανε πιὸ ποθητὴ καὶ μαγεμένη τὴν ἀπομόνωση, σὰ νὰ συντελοῦσε τῆς ἀπομόνωσης τὴ γλύκα.

Ὁ κ. Ἄντριάς παράπονα γιὰ τὴν ὑγεία του δὲν εἶχε, κ' ἔτσι δὲν τὸν βεβαίωνε ὁ κόσμος. Ἴσως ὅμως νὰ πείραζε τὴν Κατινούλα. Ὅταν ὑγεία δὲν ὑπάρχει, φυσικὸ νὰ μὴ σφερόνουνε μῆτε πολλοὶ μουσαφίριοι· μῆτε κούραση περίσσια. Εἶναι κακὲς, εἶναι δεινὲς ἀρρώστιες οἱ νεφροαρρώστιες. Θέλουμε ἀμέσως περιποίηση καὶ προσοχὴ. Μιὰ καὶ δὲν εἶναι τὸ νεφρὸ στὴ θέση του, μπορεῖς τὰ χερῶτερα νὰ πάθῃ, ἀρκεῖ νὰ πάθῃ τίποτις ἢ φούσκα, ἢ ἀδερφὴ

τοῦ νεφριοῦ, πού καὶ τὰ δυὸ ἕνα στενὸ σωληνᾶρι τὰ συνδέει, πὲς ἕνα ποταμάκι ἀνάμεσά τους μὲ ἀνεβοκατέβατο βέμα. Ἡ φούσκα ἢ γερὴ δείχνει, ὅπως θᾶλεγε ὁ γιατρὸς, ὀμαλὴ καὶ γλιστρὴ σάν τὸ κεράσι· ἀρρώστη, δείχνει σὰ φράουλα. Τὰ κόκκινα ἐκεῖνα τῆς φράουλας τὰ κουκκίκα, οἱ ζαρωματιές κ' οἱ ζαρουκλάδες, γίνονται στὴ φούσκα πληγοῦλες, αἵματα καὶ σπυριά. Βγαίνει τότες ἔμπυο, χύνεται στὸ νεφρὸ, τὸ νεφρὸ σαπίζει, κι ἄμα σαπίση, πάει ὁ ἄθρῶπος, ἢ πρέπει νὰ τοῦ κόψῃς τὸ νεφρὸ, καὶ τὸ κόψιμο εἶναι τρομερὸ.

Ἀκολούθησε λοιπὸν ἐκεῖνο πού ἐμελλε νὰ κολουθῆση. Τὸ ξεκολλημένο τῆς Κατινούλας τὸ νεφρὸ ζύγωσε κοντὰ στὴ φούσκα τῆς, ἀκκουμποῦσε ἀπάνω τῆς, βάραινε καὶ τὴν ἀρρώστησε. Γι' ἀπὸ πιανότανε τώρα κ' ἡ φούσκα, ὅσπου νὰ πιαστῇ πάλι τὸ νεφρὸ. Κανένας ὑπόψια δὲν εἶχε. Ἡ Κατινούλα λιγώτερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Τρόμαξε ὡστόσο ἕνα πρωτὶ. Θυμήθηκε δὲ θυμήθηκε τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη τὸ Φιλοχτήτη καὶ τίς ἡμιλίτες τοῦ τραπέζιου, ποῖός τὸ ξέρει; Ἄξαρνα ὅμως, δίχως κανένα λόγο, ἀντίς νερὸ, εἶδε πως κάνει αἷμα.

Συνέβηκε ἀπὸ τέλις τοῦ Σταβροῦ, πρώτη φορὰ, στὴν ἐξοχὴ. Τὸν ἴδιον μῆνα, ὁ κ. καθηγητὴς

Ἄντριάς Ὀλπιέρης τελειώνει μιὰ χωριστὴ του μελέτη γιὰ τὸ Φιλοχτήτη κι ἀρχινοῦσε ἔλληνε γιὰ τὴν Ἠλέχεια τοῦ ἀγαπημένου του Σοφοκλῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'.

Τὸ σπιτι καὶ τὰ σπιτικά.

Γυρίσανε στὸ Παρίσι τὸν Ἄη Δημήτρη. Ὁ καιρὸς εἶτανε ὠραῖος. Ὁ χυνοπαρωιάτικος ὁ οὐρανός, ὁ καθάριος καὶ γλυκόφωτος, ὁ ἥλιος πού θελοχρυσῶνε ἰσὰ πάντα, ἔχουνε στὴ βορειανὴ Γαλλία καὶ μάλιστα στὸ Παρίσι, μιὰ ἡσυχία, κρυμμένη χάρη, μιὰ μυστικὰ ἡμερὴ καὶ γλαστὴ, ἀγνωστὴ στους χυνοπαρωῖους τοὺς δικούς μας. Πάει τὸ καλοκαίρι νὰ ξεψυχίση καὶ λὲς πως ξαναγιάνει, λὲς πως ἡ ἀνάσα του ἡ μαλακία σὲ χαδέθει ἀκόμη καὶ σὲ ζεσταίνει· ζυγώνει ὁ θάνατος τῆς πλάσης, καὶ νοιώθεις ὀλοῦθε τὸ φύσημα τῆς ζωῆς.

Στους δημόσιους τοὺς κήπους, στὰ δέντρα πού παντοῦ μεριά στολίζουνε τὴν πόλη, στους δρόμους καὶ στους μεγαλόδρομους, στὰ γεφύρια τῆς Σένας, τὸν Ἄη Δημήτρη, προτοῦ πιάση ὁ χειμῶνας, προτοῦ ἀρχίσουνε τὸν ἀλύπητο χορὸ τους οἱ ἀδιάκαπες